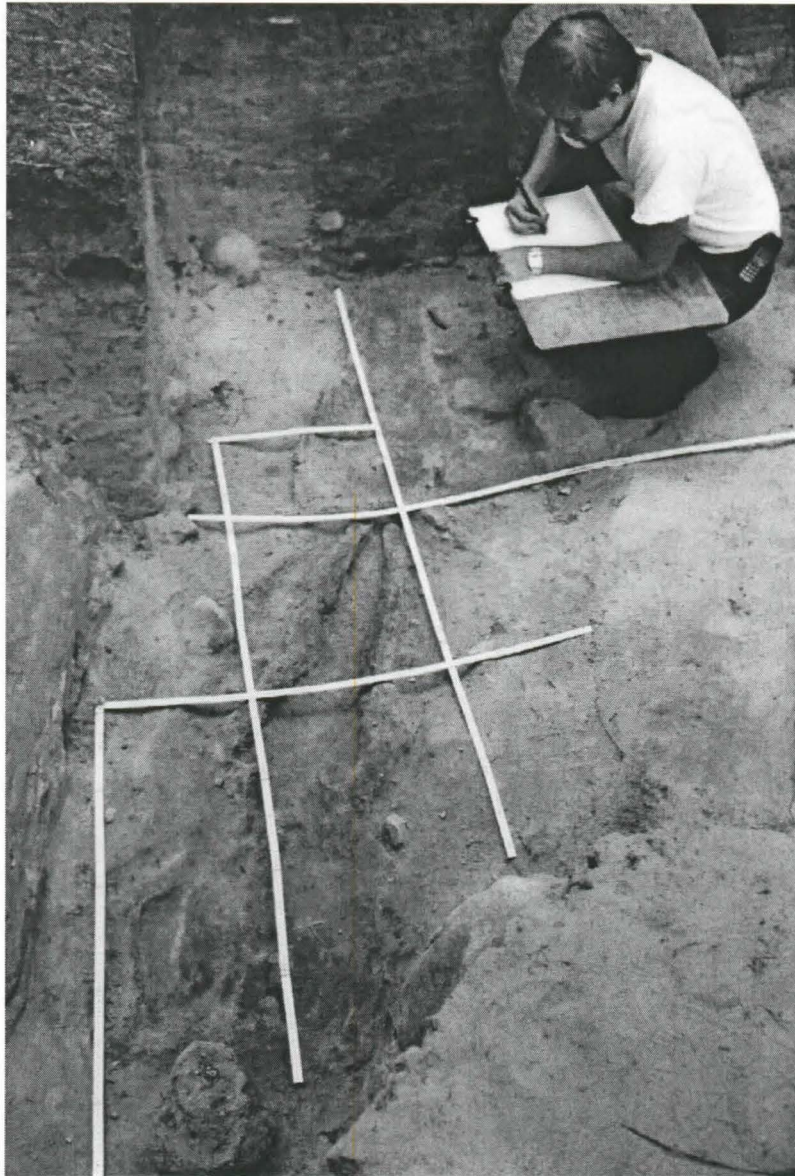

Arkeol. O. 153/24.6.2003^M

Arkeologiset kaivaukset Lappeenrannan Kauskilan Kappelinmäellä kesällä 2002

Ville Laakso

Etelä-Karjalan museo
Lappeen kotiseutuyhdistys

Abstrakti

LAPPEENRANTA KAUSKILA KAPPELINMÄKI

Pk. 3133 09 HANHIJÄRVI

x = 6763 64; y = 3562 94; z = n. 72,5

Ristiretkiajan–historiallisen ajan ruumiskalmiston ja kirkonpaikan kaivaus

Lappeen kotiseutuyhdistys ja Etelä-Karjalan museo

Kaivauksenjohtaja: FM Ville Laakso

Kappelinmäen vuoden 2002 tutkimuksella oli useampia tavoitteita. Ensimmäkin haluttiin saada lisätietoa edellisen vuoden tutkimuksissa todetun kirkkorakennuksen sijainnista ja koosta, toisaalta tutkia alueelta mahdollisimman monta ruumishautaa – ja kolmanneksi selvittää edelleen kalmiston laajuutta. Kolme viikkoa kestäneissä kaivauksissa jatkettiin kesän 2001 kahta koekaistaa sekä avattiin kaksi tasokaivausalueita.

Kirkkorakennuksen kaakkoiskulman oletetulle paikalle avatulta kaivausalueelta tuli esille kivijalka, joka muodosti selkeän suorakulmaisen nurkan; myös alueen löytöaineisto vastasi edellisenä kesänä kiveyksiin liittyntä aineistoa. Kaivauksen perusteella voitiinkin todeta, että kesällä 2001 saatu kuva kirkkorakennuksen olemassaolosta ja sijainnista on oikea. Toiselta tasokaivausalueelta dokumentoitiin yksitoista esineetöntä ruumishautaa.

Koekaistoin saatiin edelleen tarkennettua tietoja kalmiston laajuudesta ja – muutamien irrallisten esinelöytöjen ansiosta – myös esineellisten hautojen levinnästä. Kalmiston laajuudesta voidaan vuoden 2002 tutkimusten jälkeen esittää jo kohtuullisen tarkkoja arvioita, sillä havaintoja tässä suhteessa on kertynyt sen pohjois-, itä- ja eteläreunoilta. Länsiraja on ongelmallisempi, sillä selkeitä kaivaushavaintoja ei toistaiseksi ole Kappelinmäen ylittävän Viipurin-tien länsipuolelta.

Tutkimusten valvojana toimi dos. Jukka Luoto Etelä-Karjalan museosta.

Löydöt: KM 33582:1–49

Ajoitus: ristiretkiaika–1500-luvun loppu

Tutkitun alueen laajuus: 31,5 m²

Kenttätyöaika: 19.8.–6.9.2002

Tutkimuskustannukset: Lappeenrannan kaupunki, Suomen Kulttuurirahaston Etelä-Karjalan rahasto ja joukko lappeenrantalaisia yrityksiä

Tutkimusraportti: Ville Laakso 31.3.2003 Museoviraston arkeologian osaston arkistossa

Arkistotiedot

Ristiretkiajan–historiallisen ajan ruumiskalmiston ja kirkonpaikan kaivaus 19.8.–6.9.2002

Kunta: Lappeenrannan kaupunki

Kylä: Kauskila

Kohde: Kappelinmäki

Tila: 1:143 Heikkilä (405-428-0001:0143)

Maanomistaja: Toivo Myllynen, Snellmaninkatu 25 A 30, 53100 Lappeenranta

Peruskarttalehti: 3133 09 Hanhijärvi; painovuosi 1995

Peruskarttakoordinaatit kohteen keskeltä: x=6763 64; y=3562 94; z=n. 72,5 (N60)

Aikaisemmat tutkimukset: inv. Björn Cederhvarf 1896
 tark. Helmer Salmo 1953
 kaiv. Unto Salo 1953
 inv. Timo Miettinen 1974
 koekaiv. Minna Kähtävä-Marttinen 1997
 kaiv. Ville Laakso 1999
 kaiv. Ville Laakso 2000
 koekaiv. Ville Laakso 2001

Aikaisemmat löydöt: KM 13098:1-18, KM 13365:1-207, KM 19474, KM 30670:1-35,
 KM 31928:1-1007, KM rahakammio 99043, KM 32456:1-147,
 KM 33083:1-134

Vuoden 2002 löydöt: KM 33582:1-49 (diar. 30.12.2002)

Kaivauksilla otetut näytteet: ks. liite 1.

Kertomuksen alkuperäiskappale: Museovirasto, arkeologian osaston arkisto

Kertomukseen liittyvät diapositiivit: Etelä-Karjalan museo EKM 4207:1-83, ks. liite 2.

Kertomukseen liittyvät mustavalkonegatiivit: Etelä-Karjalan museo EKM 1667:1-92, ks. liite 3.

Kertomukseen liittyvät alkuperäiset kartat (paperitulosteina kaivauskertomuksen liitteenä 4):

1.	Yleiskartta	1:500
2.	Länsi–itä-suuntainen koekaista, ruudut 513-514/485-488, tasot 3-5 sekä korkeusluvut pinnalla ja tasoissa 1-2	1:50
3.	Länsi–itä-suuntainen koekaista, ruudut 513-514/492-496, tasot 3-5 sekä korkeusluvut pinnalla ja tasoissa 1-2	1:50
4.	Alue IV, tasot 3-4 sekä korkeusluvut pinnalla ja tasossa 1	1:50
5.	Alue V ja pohjois–etelä-suuntainen koekaista, ruudut 524-532/473-474, taso 3 sekä korkeusluvut ylemmistä tasoista	1:50
6.	Alue V ja pohjois–etelä-suuntainen koekaista, ruudut 524-532/473-474, taso 4	1:50
7.	Alue V ja pohjois–etelä-suuntainen koekaista, ruudut 524-532/473-474, taso 5 sekä korkeusluvut tasossa 7	1:50
8.	Alue V, ruudut 520,50-521,50/472,00-473,30, taso 6	1:10
9.	Alue V, haudat 75 ja 76	1:10
10.	Alue V, haudat 78 ja 79	1:10
11.	Pohjois–etelä-suuntainen koekaista, itäprofiili x=526,00-529,20; y=474,00	1:10

Sisälllys:

1. Tutkimusten taustaa	4
2. Kaivausalueet ja mittaukset	4
3. Kaivaustekniikka ja dokumentointi	5
4. Kaivaushavainnot	6
4.1. Yleiset havainnot	6
4.1.1. Pohjois–etelä-suuntaisen koekaistan jatko ruuduissa 524-532/473-474	6
4.1.2. Itä–länsi-suuntaisen koekaistan jatko ruuduissa 513-514/485-488	7
4.1.3. Itä–länsi-suuntaisen koekaistan jatko ruuduissa 513-514/492-496	7
4.1.4. Alue IV	8
4.1.5. Alue V	9
4.2. Haudat	10
4.2.1. Yleistä	10
4.2.2. Hautakuvaukset 69-79	11
5. Yhteenvedo kaivauksen tuloksista	16

Liitteet: Liite 1: luettelo kaivauksella otetuista näytteistä

Liite 2: luettelo kaivauksella otetuista diakuvista

Liite 3: luettelo kaivauksella kuvatuista mustavalkonegatiiveista

Liite 4: kaivauskartat 1-11

1. Tutkimusten taustaa

Lappeen(rannan) Kauskilan Kappelinmäen muinaisjäännösalueella järjestettiin loppukesällä 2002 kaivaus, jonka tavoitteena oli saada lisätietoa edellisen vuoden tutkimuksissa todetun kirkkorakennuksen sijainnista ja koosta, selvittää kalmiston laajuutta sekä tutkia alueelta mahdollisimman monta ruumishautaa. Arkeologisten tutkimusten jatkamisen kohteessa teki mahdolliseksi Lappeen kotiseutuyhdistyksen hankkima rahoitus. Kaivauksen käytännön järjestelyistä vastasi Etelä-Karjalan museo. Järjestelyissä auttoi tänäkin vuonna Lappeenrannan seurakuntayhtymä; jonkin verran materiaali- ym. apua saatiin lisäksi Turun yliopiston arkeologian oppiaineelta. Rahoitus oli saatu Suomen kulttuurirahaston Etelä-Karjalan rahastolta, Lappeenrannan kaupungilta ja joukolta lappeenrantalaisia yrityksiä.

Tutkimusten valvojana toimi dos. Jukka Luoto Etelä-Karjalan museosta ja kaivausjohtajana allekirjoittanut. Piirtämisestä kentällä vastasi Antti Bilund, joka on piirtänyt myös arkistokartat. Palkatut kaivajat olivat Akuliina Aartolahti, Piritta Häkälä, Elina Saaranen ja Anna Väänänen, kaikki arkeologian opiskelijoita Turun yliopistosta. Vapaaehtoisina työntekijöinä olivat Hilikka Harmaala, Pirkko Ikkävalko, Jaakko Korhonen, Pirkko Nivanto, Marja Oikonen, Irmeli Ojanne, Säde Rantanen, Minna Rohunen ja Juha Ruohonen. Vapaaehtoisten työtä koordinoi jälleen Etelä-Karjalan arkeologian harrastajien yhdistys Jatuli ry. Henkilötyöpäiviä kaivauksella kertyi kaikkiaan 134; palkatun työvoiman osuus tästä oli 87 työpäivää.

Kiitoksen myönteisestä suhtautumisesta tutkimuksiin ansaitsee myös maanomistaja, joka antoi korvauksetta kaataa yhden hieman suuremman kuusen alueen V kohdalta. Tutkimuksia sivuavista asioista mainittakoon, että kaivausjohtaja piti kenttätöiden viimeisenä päivänä 6.9. esitelmän Kappelinmäen tutkimuksista Lappeenrannan linnoituksessa järjestetyssä, valtakunnallisiin arkeologian päiviin liittyneessä *Muinaisuus Laatokan ja Saimaan ympäristössä* -seminaarissa.

Olosuhteet olivat kaivauksella hyvät; sadetta ei koko aikana tullut juuri lainkaan. Kappelinmäen sijainnista, ympäristöstä ja tutkimushistoriasta ks. tarkemmin aiemmat inventointi- ja kaivauskertomukset Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

2. Kaivausalueet ja mittaukset

Koordinaattijärjestelmä säilytettiin tutkimusten jatkuessa samana kuin vuosina 1997-2001. Järjestelmässä x-koordinaatti kasvaa pohjoiseen ja y-koordinaatti itään.

Kalmiston laajuuden selvittämiseksi pohjoisen suunnalla avattiin ruutuihin 522-532/473-474 (ensin ilmoitetaan x-, sitten y-koordinaatit) kymmenen metrin pituinen jatko edellisenä kesällä kaivetulle pohjois-etelä-suuntaiselle koekaistalle. Jatkosta noin puolet jäi Kappelinmäen ydinaluetta ympäröivän matalan ojan eteläpuolelle, puolet ulottui sen pohjoispuolelle. Laajennuksen kaksi eteläisintä ruutua luettiin sittemmin kuuluviksi kaivausalueeseen V (ks. jäljempänä), joten kaistaan kuuluvaksi kaivausalueeksi muodostui lopulta 8 m².

Itä-länsi-suuntaiseen kaistaan avattiin jatkoa ensin ruutuihin 513-514/485-487; myöhemmin aluetta pidennettiin ruutuun 513-514/487-488, jotta paikalla ollut hautaläikkä (hauta 69) saatiin kokonaan kaivausalueelle. Myöhemmin avattiin samalle koekaistalle neljän metrin pituinen jatko muutama metri idemmäs, ruutuihin 513-514/492-496, jotta saatiin lisätietoa kalmiston laajuudesta idässä sekä dokumentoitua Kappelinmäen ydinaluetta kiertävän ojan itäsivua. Itä-länsi-suuntaisen kaistan laajennusten ala oli siis yhteensä 7 m².

Kirkkorakennuksen oletetun kaakkoisnurkan kohdalle avattiin tasokaivausalue (kaivausalue IV), jotta nähtäisiin, oliko vuonna 2001 muodostunut käsitys rakennuksen olemassaolosta ja sijainnista oikea. Alueen laajuus oli aluksi 2 m² (ruudut 507-508/478-480), mutta myöhemmin sitä laajennettiin ruutuihin 507-508/480-481 ja 506-507/478-481, joten alueen IV lopullinen koko oli 6 m².

Tänä kesänä tutkittaviksi yksittäisiksi haudoiksi valittiin vuoden 2001 pohjois-etelä-suuntaisen koekaistan pohjoispäässä (kohdassa 520,50-522/473-474) jo tuolloin todetut kaksi hautaläikkä sekä vuoden 2002 koekaistassa välittömästi niiden pohjoispuolella (ruuduissa 522-524/473-474) todetut hautadat. Läikkien ympäristöön avattiin laajennus (kaivausalue V), jolla haluttiin kattaa mainitut hautaläikät, mutta mahdollisimman vähän ympäröivää aluetta, jottei osuttaisi uusien hautojen osiin. Alue-

seen V avattiin myöhemmin vielä kaksi $0,5 \text{ m}^2$:n kokoista laajennusta kohdissa 520,50-521/475-476 ja 522,50-523/475-476, jotta haudat 75, 78 ja 79 saatiin kokonaisuudessaan kaivausalueelle. Kun alueen laajuuteen lasketaan $1,5 \text{ m}^2$ vuoden 2001 koekaistan pohjoispäästä (4. tasoon vuonna 2001 kaivetut ruudut 520,50-522/473-474), tuli alueen V lopulliseksi laajuudeksi $10,5 \text{ m}^2$.

Kesän 2002 kaivausala oli siis yhteensä $31,5 \text{ m}^2$. Pohjaan kaivettu osuus tästä oli n. 24 m^2 . Kaivausalueiden sijoittumiseen vaikuttivat jonkin verran muinaisjäännösalueella kasvaneet järeät kuuset.

Korkeusmittauksia varten käytössä oli, kuten myös vuosina 1997-2001, latta jossa numerointi alkaa yläosasta. Tämän vuoksi on huomioitava, että karttojen ym. vaaitusluvuissa lukemat pienenevät syvemmälle mentäessä. Vaaituskoneen taakselukema kiintopisteelle oli koko kaivauksen ajan 248, kuten se on ollut myös vuosina 1997-2001. Kiintopisteen absoluuttinen korkeus on $72,89 \text{ m mpy}$ (ks. vuoden 1997 kaivauskertomus, s. 6).

3. Kaivaustekniikka ja dokumentointi

Kaivauksessa noudatettiin vuosina 1999-2001 vakiintuneita menetelmiä (näiden valinnasta perustelui-
neen ks. tarkemmin aiemmat kaivauskertomukset).

Pintaturpeet poistettiin mahdollisimman ohuena kerroksena lapiolla ja tarkastettiin silmämääräisesti sekä metallinpaljastimella. Turvekerroksen alaosa siistittiin lastoilla; tässä yhteydessä kertynyt irto-
maa seulottiin. Turpeen alta saatiin esille 1. taso; tämän jälkeen kaivettiin 1.-2. kerrokset, joiden pak-
suus oli yhteensä 10 cm . Nämä kaivettiin kahdessa 5 cm :n paksuisessa osassa ja löydöt otettiin ker-
roksista talteen erikseen, mutta kuten aikaisempinakaan vuosina, ei näiden väliin jäänyttä 2. tasoa
erikseen dokumentoitu. Toisen kerroksen alta saatiin esille 3. taso. Sen alta kaivettiin 3. kerros, jonka
paksuus oli 10 cm . Tämän alla olleen 4. tason alta kaivettiin samanvahvuinen 4. kerros jne.

Ensimmäinen taso dokumentoitiin sanallisesti ja valokuvaamalla, 3.-5. tasot lisäksi piirtäen. Taso-
kartoissa käytettiin suurimmaksi osaksi samaa $1:50$ -mittakaavaa kuin aiempinakin vuosina. Mittakaa-
vaan $1:10$ piirrettiin ne haudat, joissa oli näkyvissä rakenteita tai muutakin informaatiota kuin hauta-
kuvion muoto ja koko. Valokuvaamisesta vastasi kaivausjohtaja. Näytteitä (ks. liite 1) otettiin valikoi-
den, vain selkeistä konteksteista. Uutena näytetyypinä otettiin Kappelinmäen keskeistä aluetta ympär-
öivästä ojasta todetusta hiiltyneestä puujäänteestä talteen kaksi puunäytettä (1-2/2002), jotta voitai-
siin selvittää, soveltuvatko ne dendrokronologiseen ajoitukseen.

Kaivauksessa käytettiin lastaa, mutta hautojen ja muiden erityistä huomiota vaatineiden rakenteiden
kaivauksessa käytettiin tarvittaessa hellävaraisempia välineitä. Syvemmällä kaivettiin hautaläikkien
välistä puhdasta hiekkamaata lapiolla tai kenttälapiolla. Kaikki maa seulottiin kuivana lukuun otta-
matta pintaturpeita, joita ei seulottu, kuten ei myöskään kaikkea hautakuvioiden välistä, varmuudella
puhdasta hiekkää.

Kun hautakuviot alkoivat erottua, ne kaivettiin ja seulottiin muusta maasta erikseen. Haudat siis tut-
kittiin omina yksikköinään, mutta hautaläikän rajojen paikoin huonon erottuvuuden ja muiden käytän-
nön syiden vuoksi kaivettiin läikän lisäksi samaa tahtia syvemmälle myös jonkin verran läikkiä ympär-
öinyttä maata. Yksikköinä kaivaminen aloitettiin pääsääntöisesti 5. tasosta. Kun hautaläikät oli tut-
kittu pohjaan, kaivettiin niiden kohdalle vielä lapiolla varmistuskuopat. Varmistuskuoppia kaivettiin
muihinkin loppuun tutkittuihin ruutuihin.

Aluetta IV, pohjois-etelä-suuntaisen koekaistan ruutua 525-526/473-474 sekä n. $0,5 \text{ m}^2$:n kokoista
aluetta kohdassa 520,50-521,50-472-474 lukuun ottamatta kaikki kaivausalueet kaivettiin pohjaan
(poikkeuksista ks. tarkemmin ao. alueita koskevat luvut). Pohjaan tutkimattomat alueet peitettiin vettä
läpäisevällä taimiharsolla ja, kuten muutkin alueet, maalla alkuperäisen maanpinnan tasalle. Kaikkien
alueiden turvekerros entisöitiin. Kaivausalueiden profiileihin kiinnitettiin muovisuikaleet, jotta kaiva-
uksia mahdollisesti jatkettaessa on helpompaa erottaa tutkitut alueet tutkimattomista. Kaivausalueiden
puiset kulmapaalut jätettiin paikoilleen alueiden myöhemmän tunnistamisen helpottamiseksi.

4. Kaivaushavainnot

4.1. Yleiset havainnot

4.1.1. Pohjois–etelä-suuntaisen koekaistan jatko ruuduissa 524-532/473-474

Kaistan kohdalla tai sen läheisyydessä ei ennen kaivausta ollut näkyvissä mitään hautoihin tai muihin rakenteisiin viittaavaa –lukuun ottamatta ruuduissa 526-528/473-474 erottunutta, Kappelinmäen ydin- aluetta kiertävää, matalaa ojaa (ks. aiemmat kaivauskertomukset). Pintaturpeesta löytyi ruudusta 531-532/473-474 useita paloja uudehkoa peililasia; niitä ei talteen otettu. Ensimmäisessä tasossa näkyi vain ruskeaa humuksen värjäämää hiekkaa, eikä rakenteita ollut erotettavissa. Toisessa tasossa ei näkynyt mitään erikoista. Kolmannessa tasossa näkyi vain harmaata humuksensekaista hiekkaa (dia 4207:10).

Kolmannessa kerroksessa esiintyi alueen pohjoispäässä melko runsaasti hiiltä. Ojan pohjoispuolella suurin piirtein välillä $x=528-530,50$ oli näkyvissä vaaleaa hiekkaa, siitä pohjoiseen ja etelään selvästi tummempaa (ks. kartta 11 ja dia 4207:71). Vaalea hiekka on tulkittava Kappelinmäen keskeisintä osaa kiertävästä ojasta peräisin olevaksi: ojaa kaivettaessa on siitä poistettu vaalea hiekka luotu ojan rajaa- man alueen ulkopuolelle. Vaalea hiekka hävisi suureksi osaksi jo 4. tasoon tultaessa. Neljännessä ta- sossa koekaistan pohjoispää ($x=529,50-532$) vaikutti jo haudattomalta. Vaikutelma vahvistui 4. ker- roksessa, jonka alaosa oli täällä vaaleaa, puhtaalta vaikuttavaa hiekkaa.

Viidennessä tasossa tuli heti ojan pohjoispuolella ruuduissa 528-530/473-474 esiin kaksi pientä itä– länsi-suuntaista hautaläikkää (haudat 70 ja 71). Ne numeroitiin ja niiden kaistaan osuneet osat kaivet- tiin, koska niiden oletettiin osuvan kaivausalueelle kohtuullisen suurilta osiltaan ja koska katsottiin tärkeäksi dokumentoida koekaistan profiilit juuri hautojen ja em. ojan kohdalta. Myös ruudussa 525-526/473-474 erottui hautaläikän pää (ks. dia 4207:35); hauta jatkui länteen kaivausalueen ulkopuolelle ja se jätettiin numeroimatta ja tutkimatta.

Niinkään viidennessä tasossa erottui em. ojan kohdalla selvä itä–länsi-suuntainen hiiliraita (ks. dia 4207:34). Ojankohtaa kaivettiin tämän jälkeen yksikkönä alaspäin. Viidennen kerroksen puolivälissä paikalta alkoi tulla esiin yhtenäisempi, lähes kokonaan hiiltynyt puujäännö (ks. dia 4207:55), joka jatkui lännessä kaivausalueen ulkopuolelle. Puujäänteiden syyt olivat itä–länsi-suuntaisia, vain muuta- missa irrallisilta vaikuttaneissa pienemmissä hiiltyneissä paloissa suunta oli jokin muu. Puujäännö näytti koostuvan useammasta rinnakkaisesta puusta, joiden suunta oli siis itä–länsi. Suurimman yh- destä puusta peräisin olevaksi tulkitun jäänteiden alueelle osunut pituus oli 64 cm ja suurin leveys aina- kin 14, mutta erittäin todennäköisesti 19 cm. Jäänteestä otettiin talteen puunäytteet 1-2/2002.

Puujäännettä peitti harmaa noensekainen hiekka, jossa oli irrallisia hiilenpaloja; päällekkäisiä erilli- siä puujäänteitä ei tällä kohdalla erottunut (ks. dia 4207:72). Koska jäännö ei ulottunut itäprofiiliin saakka, ei varmuudella voi myöskään sanoa, miten puujäännö suhtautuu itäprofiilissa havaittuihin päällekkäisiin hiiliraitoihin (joista ks. kartta 11). Ylempää 3. kerroksesta tältä kohdalta tummasta maasta löytynyt rautanaula (KM 33582:49) saattaa liittyä samaan puurakenteeseen kuin hiiltyneet jäänteetkin.

Puujäänteiden pohjoispuoleisia ruutuja 528-532/473-474 kaivettiin hautojen 70 ja 71 tutkimisen jäl- keen tasokaivauksena syvemmälle. Kuudennessa tasossa näkyi ao. ruuduissa vain puhdasta hiekkaa ja pari harmaata ei-ihmistekoisiksi tulkittua huuhtoutunutta läikkää (ks. dia 4207:58). Tasoa ei enää piir- retty. Seitsemännessä tasossa (n. 50 cm turpeen alapinnasta mitattuna) näkyi vain puhdasta hiekkaa. Tästä alaspäin tehtiin ruutuihin lapionpistoja, joissa ei todettu mitään merkkejä ihmistoiminnasta. Kahdessa pohjoisimmassa ruudussa tuli 85-120 cm:n syvyydellä vastaan tiuha luonnonkivikko.

Pohjois–etelä-suuntaisen koekaistan jatko kaivettiin pohjaan lukuun ottamatta ruutua 525-526/473-474, joka jätettiin esiin tulleen ja kaivausalueen ulkopuolelle jatkuneen hautaläikän vuoksi 5. tasoon. Ruutu peitettiin taimiharsolla ja maalla alkuperäisen maanpinnan tasoon asti. Ojankohdasta valittiin piirrettäväksi informatiivisemmaksi katsottu itäprofiili (ks. kartta 11). Molemmat profiilit ao. kohdalta valokuvattiin (diat 4207:70-72). Itäprofiilista, alimmasta hiiltyneestä puujäänteestä, otettiin hiilinäyte 5/2002.

4.1.2. Itä-länsi-suuntaisen koekaistan jatko ruuduissa 513-514/485-488

Koekaistan jatko sijaitsi tasamaalla Kappelinmäkeä ympäröivän ojan rajaamalla alueella, sen koillisosassa. Ensin oli avattu ruudut 513-514/485-487; kolmannen kerroksen puolivälissä tuli ruudusta 513-514/486-487 esiin hautaläikkä (hauta 69), joka jatkui idässä kaivausalueen ulkopuolelle. Tämän vuoksi kaistaa pidennettiin vielä ruutuun 513-514/487-488.

Kaivausalueella tai sen läheisyydessä ei ennen kaivausta ollut näkyvissä mitään hautoihin tai muihin rakenteisiin viittaavaa; ruudun 513-514/487-488 peitti melkein kokonaan iso laho kanto. Ensimmäisessä tasossa näkyi vain ruskeaa humuksen värjäämää hiekkaa, rakenteita ei ollut erotettavissa. Tilanne oli sama kolmannessakin tasossa.

Neljännessä tasossa näkyi jo laajalti puhtaannäköistä kellanruskeaa hiekkaa. Haudan 69 pienikokoinen läikkä erottui ympäristöään tummempana. Samassa tasossa todettiin ruudussa 513-514/485-486 palamisen jälkiä n. 50 x 25 cm:n alalla: punaiseksi ja valkoiseksi palanutta hiekkaa ja suurehkoja hiilenkappaleita (halkaisija 2-3 cm). Myös ruudussa 513-514/487-488, haudan 69 itäpuolella, erottui 4. tasossa noensekaista harmaata hiekkaa; sama ilmiö näkyi 4. kerroksen puolivälissä oranssiksi ja harmaaksi palaneena hiekkana, jossa oli myös hiiltä. Molemmat em. ruutujen palojäljet erottuivat edelleen 5. tasossa, viimeksi mainittu huomattavan selvänä. Samassa tasossa erottui myös ympäristöään tummempi haudan 69 läikkä, mutta muuten vain puhdasta hiekkaa.

Ruudut 513-514/485-486 ja 513-514/487-488 kaivettiin 6. tasoon (n. 40 cm:n syvyyteen turpeen alapinnasta mitattuna); ao. tasossa oli näkyvissä vain puhdasta hiekkaa, eikä sitä valokuvattu. Ruutuihin tehtiin vielä lapiolla varmistuspistoja, joissa ei havaittu mitään ihmistoimintaan viittaavaa. Ruutu 513-514/486-487, jossa hauta 69 sijaitsi, jätettiin 5. tasoon lukuun ottamatta itse hautaa, joka kaivettiin siitä alaspäin omana yksikkönään (ks. hautakuvaus).

4.1.3. Itä-länsi-suuntaisen koekaistan jatko ruuduissa 513-514/492-496

Koekaistan jatko sijaitsi tasamaalla Kappelinmäkeä ympäröivän ojan itäisivulla, aivan ojan kohdalla. Ennen kaivausta ojankohta erottui painanteena; muita rakenteisiin viittaavia merkkejä ei maan pinnalle näkynyt. Ensimmäisessä tasossa näkyi vain humuksensekaista hiekkaa. Toisessakaan tasossa ei ollut näkyvissä mitään merkille pantavaa.

Ojankohta erottui jo 3. tasossa tummemman harmaan ja hiilensekaisen hiekan alueena. Noin 30 cm:n syvyydessä tuli esiin ehjempää puujäänteitä (ks. dia 4207:68). Ne olivat huomommin säilyneitä kuin pohjois-etelä-suuntaisella kaistalla; niissä erottui ohuita päällekkäisiä hiekan ja hiilen kerroksia, jotka olivat painuneet loivan U:n muotoon nähtävästi ojan pohjaa vasten (ks. profiilista kuvatut diat 4207:74-75). Kerroksellisuudesta osa saattaa selittyä sillä, että suuri puu on palanut pinnoiltaan, mutta ydinosa on lahonnut pois, jolloin puun ylä- ja alapinta ovat painuneet toisiaan vasten. Osa jäänteistä olikin huonosti säilynyttä hiiltymätöntä puuta.

Diassa 4207:68 näkyvät puujäänteet olivat paksuudeltaan 5-10 mm; niiden yläpinta oli hiiltymätön ja alapinta hiiltynyt. Puujäänteiden leveys oli suurimmillaan n. 40 cm, mutta yksittäisiä puita ei voinut erottaa. Lustojen kaartumisesta päätellen ainakin osa jäänteistä oli lähempää puun pintaosaa kuin sydäntä. Päällekkäisiä lustoja oli säilynyt vain muutamia; puusta otettiin pohjoisprofiilista hiilinäyte 4/2002.

Ruudut 513-514/492-496 kaivettiin ojankohtaa lukuun ottamatta 6. tasoon (n. 40 cm turpeen alapinnasta mitaten); taso dokumentoitiin valokuvaamalla (dia 4207:69). Ojankohtaa lukuun ottamatta näkyvissä oli lähinnä puhdasta hiekkaa, mutta myös vaaleanharmaita läikkiä, joissa oli pieniä hiilenmuruja. Näistä syvimmät jatkuivat n. 20 cm tason alapuolelle, missä tuli vastaan karkea sora (n. 70 cm:n syvyydessä turpeen yläpinnasta mitaten). Ilmiöt tulkittiin luonnollisiksi. Kuudenteen tasoon jääneisiin kohtiin tehtiin vielä varmistuspistot lapiolla: merkkejä ihmistoiminnasta ei niissä havaittu.

Ojankohta (513-514/492,50-494) kaivettiin n. 20 cm 6. tason alapuolelle. Ojanleikkauksen eteläprofiilissa (ks. dia 4207:74) ojan pohja ei erottunut kovin hyvin; se oli kaareva ja 56 cm:n syvyydellä ojan nykyisestä pohjasta. Profiilissa oli havaittavissa ainakin kaksi selvää hiiliraitaa 27-41 cm:n syvyydes-

sä; niiden välissä oli harmaata hiekkaa. Kaiken kaikkiaan stratigrafia ei profiilissa ollut niin selvä kuin pohjois–etelä-suuntaisessa kaistassa.

Samalla kohdalla pohjoisprofiilissa (ks. dia 4207:75) tuli n. 50 cm:n syvyydessä vastaan kivi, jonka halkaisija oli n. 80 cm. Oja on aikoinaan kaivettu kiinni sen yläpintaan; kivi tulkittiin luonnollisella paikallaan olevaksi. Ilmeisesti kiven vuoksi profiili oli huomattavasti säilynyt kuin ojan muut tähän mennessä dokumentoidut profiilit. Hiiliraitoja näkyi tässäkin profiilissa; niiden välissä oli vähemmän hiekkaa kuin eteläprofiilissa. Ojasta kaivettu maa on tässä kohdin nostettu ojan itäpuolelle. Jos tuon kaivetun maan muodostamaa kerrosta ei oteta huomioon, on ojan alkuperäinen syvyys maanpinnasta ollut tällä kohdalla noin 60 cm; mainittu kerros mukaan laskien on syvyys ollut 60–70 cm.

Hautoja ei tällä alueella todettu. Itä–länsi-suuntaisen koekaistan molemmat jatkot tulivat pohjaan kaivetuiksi.

4.1.4. Alue IV

Tasamaalla sijainneella kaivausalueella tai sen läheisyydessä ei ennen tutkimuksia ollut näkyvissä mitään hautoihin tai muihin rakenteisiin viittaavaa. Pintaturpeesta tuli muutamia selvästi resenttejä löytöjä, joita ei otettu talteen: ruudusta 507-508/478-479 kaksi pientä aivan uuden näköistä vihreän lasipullon sirpaletta, ruudusta 506-507/480-481 uudehko rautainen pultti ja ruudusta 506-507/479-480 n. 5 x 10 cm:n kokoinen uuden rautapellin kappale. Ensimmäisessä tasossa näkyi vain ruskeaa huumuksen värjäämää hiekkaa, rakenteita ei ollut erotettavissa. Ensimmäisestä kerroksesta, kohdasta 507,35/478,63 löytyi n. 2 x 3 cm:n kokoinen tunnistamaton pala palamatonta luuta, joka oli niin huonokuntoista, ettei sitä otettu talteen.

Toisessa tasossakaan ei rakenteita erottunut, mutta joitakin kiviä alkoi tulla näkyviin. Toisessa kaivauskerroksessa kiviä alkoi tulla esiin runsaasti ja pian voitiin todeta, että paikalla on yhtenäinen kiveys, joka on koostumukseltaan samanlainen kuin vuoden 2001 kaivauksissa todetut ja rakennuksen kivijalaksi tulkitut kiveykset. Koska vuonna 2002 todettu kiveys jatkaa samoja seinälinjoja kuin vuoden 2001 kiveykset, ovat ne selvästi peräisin samasta rakennuksesta. Nyt esiin tulleen kiveyksen perusteella on rakennuksen itäseinä kulkenut pohjois–etelä -suunnassa suurin piirtein kohdasta 513,75/480,50 kohtaan 507/480 ja kääntynyt siinä suorakulmaisesti länteen jatkuen eteläseinänä kohtaan 507/478 ja edelleen kaivausalueen ulkopuolelle. Uudet havainnot siis vahvistivat, että rakennuksen kaakkoisnurkka on ollut kaivausalueen IV kohdalla, ja että rakennus on ollut melko tarkasti itä–länsi-suuntainen. Muurilaastista tms. sideaineesta ei nytkään havaittu jälkiä.

Toisessa kerroksessa todettiin kohtuullisen paljon hiililaikkuja, jotka eivät kuitenkaan muodostaneet yhtenäistä kerrosta. Eteläseinän kohdalla (mm. ruudussa 506-507/478-479) hiiltä oli kohtuullisen runsaasti aivan kiveyksen kohdalla, mutta kauempana kiveyksestä sitä ei ollut juuri lainkaan. Tällaisesta todennäköisesti seinään liittyvästä hiililaikusta otettiin hiilinäyte 1/2002.

Toisesta kerroksesta, kivijalan kivien päältä (ks. diat 4207:11-12), löytyi katkelmallinen raha (KM 33582:5). Rahan alla oli tummaa, tunnistamattomaksi maatonutta orgaanista ainesta; se muodosti itäreunastaan puoliympyrän muotoisen alueen, jonka mitat olivat n. 7,5 cm x 5,5 cm, paksuus 0,5–1 cm (KM 33582:6-7). Raha ei ole voinut joutua paikalleen ennen kivijalan rakentamista. Se kuitenkin saattaa olla peräisin esimerkiksi rikkoutuneesta haudasta ja siten rakennusta vanhempikin. Orgaaninen jäännös liittyyneen rahaan.

Kolmannessa tasossa kivijalan sisäpuolinen maa vaikutti aavistuksen ulkopuolta tummemmalta (dia 4207:15). Kolmas kerros kaivettiin poikkeuksellisesti kahdessa 5 cm:n paksuisessa apukerroksessa ja välitaso dokumentoitiin valokuvaamalla (dia 4207:21). Aivan kolmannen kerroksen yläosasta, ruudusta 507-508/478-479, n. 90 cm eteläseinän keskilinjasta pohjoiseen, löytyi raha (KM 33582:21). Löytö tuli sekoittuneesta kerroksesta (ks. dia 4207:18), eikä sillä ole stratigrafista yhteyttä kivijalkaan. Samasta kerroksesta, ruudusta 506-507/480-481, kivijalan ulkopuolelta ja melko läheltä ensimmäistä rahan katkelmaa, löytyi kolmaskin raha (katkelmallinen, KM 33582:12). Silläkään ei ollut stratigrafista yhteyttä kivijalkaan.

Noin 20 cm:n syvyydessä turpeen yläpinnasta mitattuna tuli monin paikoin näkyviin ohut ja epäyhtenäinen hiilikerros. Koska ilmiö esiintyi laajalla alueella, se voidaan tulkita palokerrokseksi. Siitä

otettiin kiveyksen kivien päältä hiilinäyte 2/2002. Kahta päällekkäistä hiilikerrosta ei missään kohtaa havaittu, ja kyse saattaa olla saman palamisen jäljistä, joita todettiin jo 2. kerroksessa (ks. myös vuoden 2001 kaivauskertomus). Osa kivijalan isoista kivistä lohjenneista pikkukivistä oli tämän kerroksen päällä, eli kivet ovat lohjenneet palokerroksen syntymisen jälkeen. Kesän 2002 kaivaushavaintojen perusteella ei voi varmuudella sanoa, onko rakennuksen perustus palokerrosta vanhempi vai nuorempi.

Ruudun 506-507/479-480 kiveyksen eteläreunasta löytyi 3. kerroksessa mainitusta palokerroksesta rautanaula (KM 33582:8; ks. dia 4207:24). Naulan kohdalla otettiin hiilinäyte 3/2002. Hiilikerroksen päällä oli tällä kohdalla noin 7 cm melko puhdasta hiekkaa ja sen päällä nykyinen turvekerros. Osa (ilmeisesti kivijalan isommista kivistä lohjenneista) pikkukivistä oli myös tämän hiekkakerroksen päällä.

Neljännessä tasossa alueella oli todettavissa useita hautaläikkiä, jotka erottuivat ympäristöään vaaleampina (ks. kartta 4 sekä diat 4207:26-27). Yhtään kivijalan alle varmuudella ulottuvaa läikkää ei voitu todeta; suurin osa läikistä selvästikään ei leikannut kivijalkaa. Kaivausalueen pienuuden ja maan osittaisen sekoittuneisuuden vuoksi ei hautojen määrästä, koosta tai suunnista voi esittää tarkkoja lukuja. Hautojen määrä näytti olevan vähintään seitsemän, mutta todennäköisesti niitä on toistakymmentä. Hautoja on sekä kivijalan ulko- että sisäpuolella.

Alueen IV kiveykseen liittyvien havaintojen perusteella Kappelinmäen kirkon kivijalka on alun perin laadittu pyöreähköistä kivistä, joiden läpimitta on vaihdellut noin 40 cm:stä liki metriin ja ollut tyyppisimminkin noin puoli metriä. Ilmeisesti tulipalon vaikutuksesta kivet ovat halkeilleet yläpinnaltaan, minkä jälkeen rakoihin tunkeutunut vesi on jäätyessään halkonut kiviä pienemmiksi ja teräväsärmäisemmiksi kappaleiksi, jollaisia kaivauksessa todettiin isompien kivien ympärillä melko runsaasti.

Alueen löydöt, jotka liittyvät pitkälti kivijalkaan, käsittävät mm. suurikokoisia palaneita nauvoja ja tasolasia, joka osin on sulanut. Löydöt vastaavat pitkälti vuoden 2001 kaivauksen aineistoa ja ne vahvistavat edelleen tuolloin esitettyä tulkintaa, jonka mukaan kiveys on rakennuksen perustus.

Alueen IV kaivamista ei jatkettu 4. tasosta alaspäin; alue peitettiin vettä läpäisevällä taimiharsolla ja maalla kaivauksia edeltäneeseen tasoon asti. Kivijalka jätettiin purkamatta, mutta muutamia tasojen väliin jääneitä pienempiä kiviä poistettiin ennen 4. tason dokumentointia. Poistetut kivet näkyvät 3. tason kartassa (kartta 4) ja valokuvissa (diat 4207:15, :21 ja :26).

4.1.5. Alue V

Kaivausalue sijaitsi loivasti itään viettävässä rinteessä. Alueella tai sen läheisyydessä ei ennen kaivausta ollut näkyvissä mitään hautoihin tai muihin rakenteisiin viittaavaa. Pintaturpeesta löytyi ruudusta 523-524/473-474 laukeamaton pistoolin harjoituspatruuna, jota ei aivan resentinä talteen otettu. Ensimmäisessä tasossa näkyi vain ruskeaa humuksen värjäämää hiekkaa, rakenteita ei ollut erotettavissa. Alueeseen myöhemmin avattujen kahden 0,5 m²:n laajennusten (520,50-521/475-476 ja 522,50-523/475-476) ensimmäistä tasoa ei valokuvattu; näissäkin näkyi humuksensekaista hiekkaa.

Toisessa tasossa ei neljää ruuduissa 522-524/473-474 ollutta halkaisijaltaan 10–25 -senttistä kiveä (ks. dia 4207:6) lukuun ottamatta näkynyt mitään erikoista; tasoa ei dokumentoitu piirtämällä. Mainitut kivet eivät yltäneet 3. tasoon. Kolmannessa tasossa näkyi humuksensekaista kirjavaa hiekkaa, eikä selviä rakenteita erottunut. Ruuduissa 521-523/474-476 oli kuitenkin muutama isompi kivi, jotka saattavat olla paikoilleen asetettuja (ks. dia 4207:31); ne eivät kuitenkaan olleet myöhemmin esiin tulleiden hautojen päällä. Kolme näistä kivistä oli luode-kaakko -suuntaisessa, noin metrin pituisessa suorassa linjassa (ks. kartta 5). Nämä kivet eivät olleet täsmälleen samassa linjassa em. toisen tason kivien kanssa, mutta suurin piirtein samalla korkeustasolla. Kivet saattavat liittyä johonkin toistaiseksi tunnistamattomaan rakenteeseen.

Neljännessä tasossa alkoi alueella erottua ympäristöään vaaleampia hautaläikkiä (haudat 72-76 ja 78-79, ks. hautakuvaukset jäljempänä). Myös palamisen/tulenpidon merkkejä näkyi 4. ja 5. tasoissa useammassa paikassa (ks. kartat 6 ja 7 sekä diat 4207:45 ja 51). Laajimpana erottui laajahko vaalean harmaaksi palaneen hiekan alue, joka 4. tasossa ulottui kohtaan 522-522,50/474-475 (ks. kartta 6 ja dia 4207:51). Haudan 79 läikkä leikkasi tätä harmaan hiekan aluetta terävästi (ks. erityisesti 5. tason

dia 4207:53), joten hauta näyttää olevan palamista nuorempi. Samalla perusteella myös hauta 78 on todennäköisesti ao. palamista nuorempi, mutta tämä on leikkaavan alueen suppeuden vuoksi tulkin-
nanvaraisempaa.

Palamisen merkkejä todettiin myös haudan 78 pohjoispuolella kohdassa 522,50-523/475-476 (ks. kartta 6 ja dia 4207:45), samoin välittömästi saman haudan eteläpuolella (ks. kartta 7 ja dia 4207:53); kyse saattaa olla yhdestä laajahkosta palaneesta alueesta, jonka syntyminen näyttäisi stratigrafian perusteella ajoittuvan sekä hautoja 78 että 74 vanhemmaksi. Stratigrafian osalta on tulenpidon merkkien yhteydessä kuitenkin otettava huomioon, että on vaikea sanoa, onko tuli aiheuttanut hautaläikkien sekoittuneelle maalle samalla tavalla ilmeneviä kemiallisia ilmiöitä kuin niiden ympäristön puhtaalle hiekalle. Edelleen palamisen merkkejä esiintyi 4. tasossa haudan 76 pohjoispuolella (521,30/473,50) ja haudan 73 eteläpuolella, samoin 4.-5. tasoissa haudan 79 länsi- ja pohjoispuolella sekä aivan kaivausalueen kaakkoisnurkassa.

Kohtaa 520,50-521,50/472-473 kaivettiin tasossa 6. tasoon saakka, koska paikalla oli useita limittäisiä hautaläikkiä, joiden stratigrafiaa haluttiin selvittää. Kuudes taso piirrettiin mittakaavaan 1:10 (kartta 8) ja valokuvattiin (dia 4207:61).

Mainitulta alueelta tuli esille useampia irrallisia esinelöytöjä. Pintakerroksista haudan 76 kohdalta löytyivät mahdollinen tulusraudan katkelma (KM 33582:38), pronssinasta (:39) ja rautarengas (:40). Haudan 76 länsipäätä rikkoi sen päällä ollut numeroimaton itä-länsi-suuntainen tumma hautaläikkä, jonka itäpäästä täytemaasta noin 65 cm:n syvyydestä löytyi kehämäinen rautaesine (:42, mahdollinen vyönsolki; löytöpaikasta ks. dia 4207:64) ja hieman ylempää rautaesineen katkelma (:41, em. tulusraudasta?).

Kaikki em. löydöt ovat peräisin joko pintakerroksista tai täytemaasta, eivätkä siten primäärikontekstiin liittyne kumpaankaan mainituista haudoista. Stratigrafian perusteella ne kaikki voivatkin olla peräisin siitä kolmannelta haudasta, joka kenttähavaintojen perusteella on sijainnut haudan 76 länsipuolella, osin sen kanssa päällekkäin. Kyseessä on melko varmasti pohjois-etelä-suuntainen hauta, jonka kuopan itäreuna kulki 6. tasossa kohdassa y=472,60 (ks. kartat 7-8 ja dia 4207:61). Stratigrafian perusteella se on sekä hautaa 76 että mainittua tummaa itä-länsi-suuntaista hautaläikkää vanhempi. On kuitenkin otettava huomioon, että maa alueella oli sekoittunutta ja kohdalla saattaa olla vielä enemmänkin hautoja.

Molemmat mainitut numeroimattomat hautaläikät jatkuivat suureksi osaksi kaivausalueen ulkopuolelle. Jotta ne olisivat säilyneet mahdollisimman täydellisesti tulevia tutkimuksia varten, kaivettiin em. kohdasta 520,50-521,50/472-473 kuudennesta tasosta alaspäin vain haudan 76 läikkää (ks. esim. dia 4207:80). Kaikkiaan noin 0,5 m²:n suuruinen osa mainitusta alueesta jäi siten 6. tasoon ja peitettiin kaivausten päätteeksi vettä läpäisevällä taimiharsolla ja maalla.

4.2. Haudat

4.2.1. Yleistä

Numeroiduiksi ja tässä tarkemmin kuvattaviksi haudoiksi määriteltiin edellisten vuosien tapaan hautaukset, joissa oli säilynyt selvä hautakuvio tai jäännöksiä vainajasta alkuperäisillä paikoillaan. Hautojen numerointia jatkettiin aikaisempien kaivausten numeroinnista siten, että hauta 69 on ensimmäinen vuoden 2002 tutkimuksissa todettu ja tutkittu. Haudat numeroitiin juoksevasti siinä järjestyksessä kuin ne todettiin. Vain tutkitut haudat numeroitiin.

Hautojen sijainnista on ilmoitettu koordinaattipisteet, joiden sisälle koko hauta rajautuu. Suunnat määriteltiin bussolilla ja ilmoitetaan gooneina. On huomattava, ettei mittauksen tarkkuus todellisuudessa ole yhden goonin luokkaa, sillä hautakuopan muoto saattoi olla epämääräinen ja vaihdella hieman eri syvyyksillä, joten suunnassakin esiintyi pientä vaihtelua riippuen siitä, mistä syvyydestä sitä mitattiin. Tarkat luvut ilmoittamalla kuitenkin saavutetaan esim. tilastollisia analyysejä varten suurempi tarkkuus kuin suunta vain ilmansuuntina ilmoittaen. Annettu gooniluku tarkoittaa pään suuntaa. Haudoisissa, joissa ei ollut mahdollista erottaa, kumpi on pääpuoli, on hautakuvauksissa ilmoitettu kaksi suuntaa.

Ilmoitettu koko tarkoittaa hautakuopan mittoja. Koko on mitattu oletetusta hautauksen tasosta, joka yleensä erottui maassa täyttemaata tummempana. Mikäli kokoa ei ole voitu mitata hautauksen tasosta, se on mitattu mahdollisimman läheltä sitä. Koska luut eivät useimmissa haudoissa olleet säilyneet, on myös syvyys ilmoitettu oletetusta hautauksen tasosta. Se on mitattu turpeen yläpinnasta. Hautaläikissä ei todettu rakenteita tai jälkiä vainajasta, mikäli siitä ei alla erikseen ole mainittu.

Päällekkäiset hautaläikät ovat muutamissa tapauksissa, milloin on selvää, mikä hautakuvioista on kaivettu minkäkin päälle, mahdollistaneet hautojen keskinäisen ikäjärjestyksen määrittämisen.

Kaivauskartoissa selvästi näkyvää tietoa, esim. hautakuopan muotoa, ei ole alla sanallisesti yleensä toistettu.

4.2.2. Hautakuvaukset 69-79

Hauta 69

Sijainti: 513-514/486-487

Suunta: 297 gon/97 gon

Koko: 55 x 31 cm (n. 90 cm:n syvyydessä)

Syvyys: n. 95 cm

Kartta 2

Kuvat: dia 4207:41, 48, 56 ja 77; mv 1667:44, 51, 60 ja 84

Esinelöydöt: -

Näytteet: -

Neljännessä tasossa hautaläikkä erottui hieman ympäristöönsä tummempana; sen pituus oli 78 cm ja suurin leveys 42 cm, suunta 291 gon. Läikän länsipää oli pari cm leveämpi kuin itäpää. 45 cm:n syvyydessä läikän pituus oli 70 cm, suurin leveys 36 cm, suunta 287 gon; läikkä erottui hyvin. Noin 57 cm:n syvyydessä pituus 67 cm, suurin leveys 35 cm, suunta 291 gon; läikkä erottui edelleen hyvin. Noin 75 cm:n syvyydessä sen pituus oli 60 cm, leveys 33,5 cm, suunta ei erottunut hyvin. Noin 90 cm:n syvyydessä pituus oli 55 cm, leveys 31 cm, suunta 297 gon, länsipää huomattavasti itäpäästä leveämpi. Läikkä erottui hyvin. Hautauksen taso ei juuri erottunut täyttemaasta, eikä rakenteita ollut havaittavissa. Korkeusluku haudan pohjasta: z=127. Pohjaan tehtiin lapiolla varmistuspisto, jossa ei havaittu mitään erikoista.

Hauta 70

Sijainti: 528-530/472-474

Suunta: n. 300 gon/n. 100 gon (ei voitu mitata tarkasti)

Koko: 40 x 34 cm (kaivausalueelle ulottunut osa)

Syvyys: n. 30 cm (alkuperäisestä maanpinnasta)

Kartat 7 ja 11

Kuvat: dia 4207:37, 43 ja 71; mv 1667:40, 46 ja 78

Esinelöydöt: -

Näytteet: -

Hauta sijaitsi pohjois–etelä-suuntaisen koekaistan itäreunassa, osittain kaivausalueen ulkopuolella. Viidennessä tasossa kaivausalueelle osuneen osan pituus oli 40 cm, suurin leveys 34 cm. Läikän ka-peudesta voi varmuudella päätellä, että kyseessä on pienikokoinen lapsenhauta. Hautauksen taso ei erottunut täyttemaasta. Haudan syvyys oli n. 50 cm, mutta alkuperäisestä maanpinnasta mitattuna se on ollut vain n. 30 cm.

Profiilista saattoi todeta, että hautaa ei ole kaivettu Kappelinmäen keskusaluetta ympäröivää ojaa kaivettaessa syntyneen vaalean hiekkakerroksen läpi (ks. dia 4207:37). Hauta on siis mainittua ojaa

vanhempi. Välittömästi haudan eteläpuolella erottui 5. tasossa pyöreä, halkaisijaltaan 40-50 cm laaja vaalean, ilmeisesti palaneen, hiekan läiskä (ks. dia 4207:37 ja kartta 7).

Hauta 71

Sijainti: 528-530/473-475
 Suunta: n. 300 gon/n. 100 gon (ei voitu mitata tarkasti)
 Koko: 27 x 30 cm (kaivausalueelle ulottunut osa)
 Syvyys: n. 30 cm (alkuperäisestä maanpinnasta)
 Kartta 7
 Kuvat: dia 4207:37 ja 44; mv 1667:40 ja 47
 Esinelöydöt: -
 Näytteet: -

Hauta sijaitsi pohjois–etelä-suuntaisen koekaistan länsireunassa, osittain kaivausalueen ulkopuolella. Viidennessä tasossa kaivausalueelle osuneen hautaläikän osan pituus oli 27 cm, suurin leveys 30 cm; pienestä koosta huolimatta hauta voitiin läikän muodon perusteella todeta varsin tarkasti itä–länsi-suuntaiseksi. Läikän kapeudesta voi varmuudella päätellä, että kyseessä on pienikokoinen lapsenhauta. Hautauksen taso ei erottunut täytEMAasta. Syvyys oli n. 45 cm, alkuperäisestä maanpinnasta mitattuna se on kuitenkin ollut vain n. 30 cm.

Profilista saattoi todeta, että hautaa ei ole kaivettu Kappelinmäen keskusaluetta ympäröivää ojaa kaivettaessa syntyneen vaalean hiekkakerroksen läpi; stratigrafia ei tässä ollut aivan yhtä selkeä kuin haudan 70 kohdalla, mutta päätelmää voidaan kuitenkin pitää varmana.

Hauta 72

Sijainti: 523-524/473-474
 Suunta: 289 gon/89 gon
 Koko: 59 x 27 cm
 Syvyys: n. 80 cm
 Kartta 7
 Kuvat: dia 4207:53 ja 63; mv 1667:57 ja 67
 Esinelöydöt: -
 Näytteet: maanäyte 2/2002

Neljännän kerroksen puolivälissä hautaläikän pituus oli 73 cm, leveys 32 cm, suunta 293 gon ja muoto kulumistaan pyörästynyt suorakaide. Viidennessä tasossa läikän pituus oli 72 cm, suurin leveys 36 cm, suunta 296 gon; läikkä erottui melko hyvin. Noin 70 cm:n syvyydessä tuli esille iso kivi, joka oli kiinni läikän länsipäässä. Noin 75 cm:n syvyydessä läikän pituudeksi mitattiin 59 cm, leveydeksi 27 cm ja suunnaksi 289 gon. Sisäisiä rakenteita ei missään vaiheessa erottunut. Korkeusluku haudan pohjasta: z=189.

Hauta 73

Sijainti: 521-522/474-476
 Suunta: 326 gon/26 gon
 Koko: 80 x 28 cm
 Syvyys: n. 70 cm
 Kartta 7
 Kuvat: dia 4207:52, 59 ja 67; mv 1667:56, 63 ja 74

Esinelöydöt: -

Näytteet: maanäyte 3/2002

Neljännän kerroksen puolivälissä hautaläikän pituus oli 84 cm, leveys 30 cm, suunta 320 gon ja rajat hieman epämääräiset. Viidennessä tasossa läikän pituus oli 86 cm, leveys 29 cm, muoto ja osin rajatkin hieman epämääräiset, suunta 322 gon. 45 cm:n syvyydessä läikän pituus oli 86,5 cm, suurin leveys 33 cm ja suunta 326 gon. Länsipää oli itäpäätä leveämpi (jälkimmäisen leveys oli vain 24 cm); läikkä erottui tässä vaiheessa hyvin. Hautauksen taso ei juuri erottunut täytemaasta; kuopan pituus oli siinä 80 cm, leveys 28 cm, mitat epätarkat. Korkeusluku haudan pohjasta: z=191.

Hauta 74

Sijainti: 521-523/475-476

Suunta: 332 gon/132 gon (45 cm:n syvyydessä)

Koko: 53 x 17 cm (hautauksen koko)

Syvyys: n. 70 cm

Kartta 7

Kuvat: dia 4207:53, 59, 60, 67 ja 73; mv 1667:57, 63, 64, 74 ja 80

Esinelöydöt: -

Näytteet: maanäyte 4/2002

Neljännän kerroksen puolivälissä hautaläikän pituus oli 66 cm, leveys 31 cm ja suunta 329 gon (epätarkasti mitattavissa). Hautaläikän muoto oli kulmistaan pyörästynyt suorakaide. Viidennessä tasossa pituus oli 70 cm, leveys 30 cm, suunta 331 gon; läikkä erottui nyt selvästi, paitsi itäpää, jonka muoto oli epämääräinen, koska se oli kiinni isossa maakivessä. 45 cm:n syvyydessä turpeen yläpinnasta mitattuna läikän pituus oli 66 cm, suurin leveys 32 cm, suunta 332 gon; läikkä erottui nyt selvästi. Hautauksen tasossa ei erottunut rakenteita. Haudan pohjalla oli kaksi kiveä, joiden läpimitta oli 13-20 cm. Korkeusluku haudan pohjasta: z=185.

Läikkä limittyi osin sen pohjoispuolella olleen läikkärykelmän (jossa oli mm. hauta 78; ks. esim. dia 4207:59) kanssa, mutta ikäjärjestyksestä ei voinut missään vaiheessa erottaa.

Hauta 75

Sijainti: 520-522/473-476

Suunta: 330 gon

Koko: 177 x 58 cm

Syvyys: n. 80 cm (selkärangan päältä)

Kartta 9

Kuvat: dia 4207:46, 52, 76 ja 81; mv 1667:49, 56, 83 ja 88

Esinelöydöt: -

Näytteet: -

Viisi senttimetriä 5. tason alla hautaläikän pituus oli 177 cm ja leveys 58 cm. Suunnaksi mitattiin 334 gon, mutta mittaustulos on tulkinnanvarainen, koska kuopan muoto oli epämääräinen varsinkin länsipäässä. Oudon mutkan aiheuttajaksi paljastui pian läikässä sen lounaispuolella kiinni ollut suuri maakivi, joka oli selvästi rajoittanut haudan sijoittamista. Kivi tuli esille n. 50 cm:n syvyydessä.

Vainajan pituudeksi mitattiin kentällä n. 156 cm; jalkojen luiden huonon säilyneisyyden vuoksi kyseessä on karkea arvio. Luut olivat muutenkin hyvin pitkälle maatuneet, eikä talteen otettu muuta kuin hampaiden jäännöksiä (KM 33582:33). Merkkejä arkusta ei havaittu; sellaisen puuttumista puoltaa myös se, että vainajan jäännökset olivat vasemmalta kyljeltään aivan kiinni hautakuopan reunassa ja oikealta kyljeltään aivan kiinni mainitussa isossa kivessä. Hiilinäytettä ei saatu, koska arkkua tms.

säilynyttä rakennetta ei ollut havaittavissa. Korkeusluku haudan pohjasta sen länsipäästä: $z=182$, itäpäästä: $z=186$.

Hautaläikkä oli 4.-5. tasoissa pieneltä alalta limittäinen haudan 76 läikän kanssa, mutta koska maa molemmissa läikissä oli aivan samanväristä, ei missään vaiheessa voitu päätellä, kumpi haudoista on vanhempi.

Hauta 76

Sijainti: 520-522/472-475

Suunta: n. 309 gon (lievästi epätarkka)

Koko: 174 x 40 cm

Syvyys: n. 106 cm (selkärangan päältä)

Kartta 9

Kuvat: dia 4207:52, 54, 61, 65, 80 ja 81; mv 1667:56, 58, 65, 71, 85, 87, 88 ja 92

Esinelöydöt: -

Näytteet: -

Viidennessä tasossa hautaläikän pituudeksi mitattiin n. 182 cm; länsipää oli limittäinen muiden läikkien kanssa, joten rajat eivät erottuneet selvästi, eikä mittaus ollut tarkka. Leveys oli tuossa vaiheessa 51 cm, läikän muoto kulmistaan pyörästynyt suorakaide.

Haudan itäpään ollessa n. 60 cm:n syvyydessä ($z=207$) tuli hautakuopan kaakkoiskulmassa esille ylhäältä katsoen säännöllisen ympyränmuotoinen tumma orgaaninen jäännös, jonka halkaisija oli 20 cm ja kehän paksuus n. 1 cm (ks. dia 4207:65). Aines vaikutti lähinnä lahonneelta puulta ja ilmiötä arveltiin mahdolliseksi paikoilleen maatuneen puuastian jäännökseksi. Ilmiö ei kuitenkaan erottunut enää syvemmillä, joten sen tulkinta jäi avoimeksi.

Noin 65 cm:n syvyydessä hautaläikän pituudeksi mitattiin 192 cm ja leveydeksi 53 cm; pituus erottui nyt kohtuullisesti, koska läikän länsipääkin erottui yhdestä nurkastaan. Noin 85 cm:n syvyydessä läikän pituudeksi mitattiin 190 cm, suurimmaksi leveydeksi 49 cm; suunta oli 306 gon. Läikän muoto oli kulmistaan pyörästynyt suorakaide, jonka länsipää oli varsin pyöreä.

Vainajan luut olivat hyvin pitkälle maatuneet, eikä talteen otettu muuta kuin hampaiden jäännöksiä (KM 33582:34). Parhaiten olivat säilyneet reidet ja sääret. Vainajan pituudeksi mitattiin kentällä n. 167 cm; luvussa on otettu huomioon jalkojen loivasti koukistunut asento, mutta luiden huonon säilyneisyyden vuoksi kyseessä on karkeahko arvio. Käsien asentoa ei voitu määrittää. Hautauksen tasossa suurinta osaa hautakuopan reunasta kiersi tumma raita, jonka paksuus oli n. 1 cm. Raidan rajaaman alueen pituus oli n. 174 cm ja leveys 40 cm. Kyseessä voi olla hautakuoppaa vuorannut talja tms. hautarakenne, mutta muodosta päätellen ei arkkua.

Haudan suuntaa oli vaikea mitata tarkasti kuopan muodon ja vainajan asennon vuoksi. Hiilinäytettä ei saatu, koska arkkua tms. rakennetta ei ollut havaittavissa. Korkeusluku haudan pohjasta länsipäästä: $z=168$, itäpäästä: $z=167$. Alla oli kova kivinen sora, johon ei enää tehty varmistuspistoa.

Hautaläikkä oli 4.-5. tasoissa itäpäässä pieneltä alalta limittäinen haudan 75 läikän kanssa, mutta koska maa molemmissa läikissä oli aivan samanväristä, ei missään vaiheessa voitu päätellä, kumpi haudoista on vanhempi.

Hauta 77

Sijainti: 524-525/473-474

Suunta: 294 gon/94 gon

Koko: 65 x 24 cm

Syvyys: n. 88 cm

Kartta 7

Kuvat: dia 4207:35, 53 ja 63; mv 1667:38, 57 ja 67

Esinelöydöt: -

Näytteet: maanäyte 1/2002

Viidennessä tasossa hautaläikän pituus oli 63 cm, suurin leveys 29 cm ja suunta 295 gon, muoto kulumistaan pyörästynyt suorakaide, joka leveni hieman molempiin päihin. Itäpää oli hieman länsipäätä leveämpi. Noin 60 cm:n syvyydessä läikän pituus oli 61 cm, leveys 25 cm, suunta 295 gon. Täytemaa oli varsin vaaleata, joten hauta erottui paikoin huonosti ympäröivästä puhtaasta hiekasta. Noin 80 cm:n syvyydessä sen pituus oli 65 cm, suurin leveys 24 cm, suunta 294 gon; länsipää oli itäpäätä leveämpi. Läikkä erottui nyt varsin hyvin. Hautauksen taso erottui täytemaata tummempana, mutta mitään sisäisiä rakenteita ei ollut havaittavissa. Hauta oli laajuuteensa nähden huomattavan syvä; hautakuopan pohja oli n. 95 cm:n syvyydessä (z=185).

Hauta 78

Sijainti: 522-523/475-476

Suunta: n. 314 gon (epätarkka)

Koko: n. 100 x 38 cm (säilynyt osa)

Syvyys: n. 86 cm

Kartta 10

Kuvat: dia 4207:53, 60 ja 79; mv 1667:57, 64, 86 ja 90

Esinelöydöt: -

Näytteet: hiilinäyte 7/2002

Hautaus oli säilynyt vain lantiosta alaspäin; säilyneen hautakuopan osan pituus oli 95-103 cm. Luut olivat niin huonosti säilyneet, ettei niitä voitu tarkasti mitata. Reisiluun pituus oli karkeasti mitattuna n. 50 cm. Myös hautauksen suunnan mittaaminen oli vaikeaa, koska haudasta vain osa oli säilynyt. Vainajan vasemmalla kyljellä todettiin joitakin hyvin huonosti säilyneitä puujäänteitä, jotka saattavat olla peräisin arkusta tms. rakenteesta (ks. kartta 10 ja dia 4207:79). Korkeusluku haudan pohjasta: z=175.

Hauta 78 on hautaa 79 vanhempi, koska jälkimmäinen oli rikkonut edellisen länsipään. Haudan 79 täytemaasta löytyneet hampaan kappaleet (KM 33582:36-37) ovat stratigrafian perusteella peräisin haudasta 78.

Hauta 79

Sijainti: 522-524/473-476

Suunta: 320 gon

Koko: n. 180 x n. 50 cm (5. tasossa)

Syvyys: n. 99 cm

Kartta 10

Kuvat: dia 4207:53, 60, 81 ja 82; mv 1667:57, 64, 88, 89 ja 91

Esinelöydöt: -

Näytteet: hiilinäyte 6/2002

Täytemaassa hautaläikän itäpäässä, n. 70 cm:n syvyydessä, todettiin säännöllisen pyöreähkö tummanruskea läikkä, ilmeisesti pitkälle maatunutta luuta. Kyseessä saattaa olla hauta 78:n kallo, joka on hyvin voinut joutua tämän haudan 79 täytemaahan, koska tämä hauta on rikkonut haudan 78 pääpuolen.

Hautauksen tason tultua esille todettiin, että luut olivat hyvin huonosti säilyneet; vainajan hahmo oli niiden perusteella erotettavissa, mutta talteen niitä ei otettu. Talteen saatiin hampaiden jäännöksiä (KM 33582:35). Vainajan pituudeksi mitattiin n. 157 cm, mutta kyseessä on jalkojen luiden huonon

säilyneisyyden vuoksi karkeahko arvio. Korkeusluku haudan pohjasta sen länsipäästä: $z=169$, itäpäästä samoin $z=169$.

Hauta 79 on hautaa 78 nuorempi, koska edellinen oli rikkonut jälkimmäisen länsipään. Haudan 79 täytemaasta talteen otetut hampaan kappaleet (KM 33582:36-37) ovat stratigrafian perusteella peräisin haudasta 78.

5. Yhteenveto kaivauksen tuloksista

Kappelinmäen vuoden 2002 tutkimuksella oli useita tavoitteita. Ensimmäkin haluttiin saada lisätietoa edellisen vuoden tutkimuksissa todetun kirkkorakennuksen sijainnista ja koosta, toisaalta tutkia alueelta mahdollisimman monta ruumishautaa, ja kolmanneksi selvittää edelleen kalmiston laajuutta.

Kaivausalueelta IV, joka avattiin kirkkorakennuksen kaakkoiskulman oletetulle paikalle, todettiin kivijalka, joka muodosti selkeän nurkan. Kaivauksen perusteella voitiinkin todeta, että kesällä 2001 saatu kuva kirkkorakennuksen olemassaolosta ja sijainnista oli oikea. Kun kirkkorakennuksesta on nyt varsin tarkasti ja varmasti paikallistettu pohjois-, itä- ja länsiseinät, on käytännön mahdollisuus sen tutkimiseksi varsinaisin tasokaivauksin olemassa.

Tutkituista haudoista suurin osa sijaitsi kaivausalueella V, mistä tutkittiin useita esineettömiä lasten ja aikuisten hautoja. Kappelinmäeltä dokumentoitujen ruumishautojen määrä nousi kesällä 2002 yhteensä yhdellätoista, ja on nyt 79.

Pohjois-etelä-suuntaisesta koekaistasta paljastui Kappelinmäen keskeisintä aluetta kiertävään ojaan liittyvä puujäänte, joka oli selvästi parempikuntoinen kuin aiemmin dokumentoidut ojaan liittyvät puujäänteet. Siitä saatiinkin uutta tietoa ojasta sekä hyviä ajoitusnäytteitä. Hiiltyneitä puujäänteitä todettiin myös itä-länsi-suuntaisesta kaistasta, joten niitä on nyt löytynyt kaikilta ojaan liittyneiltä kaivausalueilta.

Koekaistoin voitiin todeta, että hautaukset ulottuvat myös pohjoisessa kyseisen ojan ulkopuolelle; idässäkin ne ulottuvat ainakin ojan tuntumaan saakka. Molemmilla suunnilla hautausiähyys näyttää kuitenkin harvenevan ojan tuntumassa varsin jyrkästi. Kalmiston laajuudesta voidaankin vuoden 2002 tutkimusten jälkeen esittää jo kohtuullisen tarkkoja arvioita, sillä havainnot tässä suhteessa on kertynyt kalmiston pohjois-, itä- ja eteläreunoilta. Länsiraja on ongelmallisempi, sillä selkeitä kaivaushavainnot ei toistaiseksi ole Kappelinmäen ylittävän Viipurintien länsipuolelta. Koekaivauksen ulottaminen tulevaisuudessa myös sille suunnalle olisikin järkevää. Samoin ainakin vielä idän suunnalla olisi laajuuteen liittyviä havainnot syytä varmentaa.

Turussa 31.3.2003

Ville Laakso
kaivausjohtaja

Lappeenranta Kauskila Kappelinmäki 2002
Luettelo kaivauksella otetuista näytteistä

Hiilinäytteet

- 1/2002 Alue IV, kivirakenteeseen (eteläseinään) todennäköisesti liittyvästä hiililäikästä. 2. kerros.
x=506,85-507,05 y=480,20-480,30 z=210-211
- 2/2002 Alue IV, kivirakenteeseen kuuluvien kivien päältä. 3. kerros.
x=507,75-507,90 y=479,75-479,90 z=208-211
- 3/2002 Alue IV, hiilipitoisesta kerroksesta naulan ympärillä. 3. kerros.
x=506,85-506,95 y=479,40-479,55 z=200-206
- 4/2002 Itä-länsi-suuntainen kaista, ojan pohjoisprofiili. Hiilikerroksen alareunassa olleen kaartuvan, yhtenäisen ja alapuolelta hiiltyneen puun pintaa.
x=514,00 y=493,27-493,60 z=172-182
- 5/2002 Pohjois-etelä-suuntainen kaista, ojan itäprofiili. Hiilipitoisesta kerroksesta paksun puun pään kohdalta.
x=527,20-527,40 y=474,00 z=210-215
- 6/2002 Hauta 79, hautauksen taso. Tummaa orgaanista ainetta selkärangan vierestä ja alta.
x=522,92-522,96 y=473,90-473,95 z=173
- 7/2002 Hauta 78, hautauksen taso. Arkun tms. puurakenteen jäännöstä haudan pohjoisreunasta.
x=522,67-522,69 y=475,30-475,35 z=182

Maanäytteet

- 1/2002 Hauta 77. Tummaa hiekkaa hautauksen tasosta. Näytekkoko n. 1 litra.
- 2/2002 Hauta 72. Tummaa hiekkaa hautauksen tasosta. Näytekkoko n. 1 litra.
- 3/2002 Hauta 73. Tummaa hiekkaa hautauksen tasosta; z=195-197. Näytekkoko n. ½ litraa.
- 4/2002 Hauta 74. Tummaa hiekkaa hautauksen tasosta; z=188-190. Näytekkoko n. 3 dl.

Puunäytteet

- 1/2002 Pohjois-etelä-suuntaisen kaistan ojankohdasta. Hiiltynyttä puuta. Näytteeseen kuuluvat puujäänteiden todennäköisesti uloimmat säilyneet vuosilustot.
x=527,03-527,25 y=473,46-473,70 z=215-227
- 2/2002 Pohjois-etelä-suuntaisen kaistan ojankohdasta. Hiiltynyttä puuta. Näytteen vuosilustot ovat todennäköisesti sisempää puusta kuin näytteessä 1/2002.
x=527,04-527,22 y=473,20-473,36 z=212-227

Lappeenranta Kauskila Kappelinmäki 2002

Luettelo kaivauksella otetuista diakuvista Etelä-Karjalan museon arkistossa
Kuvannut Ville Laakso, paitsi AB-tunnuksella merkityt Antti Bilund.

EKM 4207:

1. Alue IV: ruudut 507-508/478-480 paalutettuina ennen turpeen poistoa. Lännestä. 19.8.
2. Pohjois-etelä-suuntaisen koekaistan ruudut 522-532/473-474 paalutettuina ennen turpeen poistoa. Etelästä. 19.8.
3. Alue IV: ruudut 507-508/478-480 tasossa 1. Lännestä. 19.8.
4. Pohjois-etelä-kaistan ruudut 522-532/473-474 tasossa 1. Etelästä. 20.8.
5. Alue IV: ruutu 507-508/480-481 tasossa 1. Idästä. 20.8.
6. Pohjois-etelä-kaistan ruuduissa 522-524/473-474 tasossa 2 näkyneet kivet. Idästä. 20.8.
7. Alue IV: ruudut 506-507/478-481 paalutettuina ennen turpeen poistoa. Lännestä. 20.8.
8. Alue IV: ruudut 506-507/478-481 tasossa 1. Lännestä. 21.8.
9. Itä-länsi-suuntaisen koekaistan ruudut 513-514/485-487 ennen turpeen poistoa. Lännestä. 21.8.
10. Pohjois-etelä-kaistan ruudut 522-532/473-474 tasossa 3. Etelästä. 21.8.
11. Kivijalan kaakkoisnurkasta löytynyt raha KM 33582:5 *in situ* (kuvan keskellä). Lännestä. 21.8.
12. Kivijalan kaakkoisnurkasta löytynyt raha KM 33582:5 *in situ* (lähempää kuin edellisessä). Etelästä. 21.8.
13. Alue IV: etualalla hiiltynyttä puuta 2. kerroksessa ruudussa 506-507/478-479. Idästä. 21.8.
14. Työkuva: Antti Bilund ottaa talteen rahan yhteydessä ollutta orgaanista jäännöstä. 21.8.
15. Alue IV tasossa 3. Pohjoisesta. 22.8.
16. Työkuva: Pohjois-etelä-suuntaista kaistaa kaivetaan. Etualalla Säde Rantanen. 22.8.
17. Itä-länsi-suuntaisen koekaistan ruudut 513-514/485-487 tasossa 1. Lännestä. 22.8.
18. Alue IV: ruudusta 507-508/478-479 kerroksesta 3 löytynyt raha KM 33582:21 *in situ* (oikealla ylhäällä). Vasemmalla kirkon kivijalkaa eteläseinän kohdalla. Idästä. 22.8.
19. Pohjois-etelä-kaistan ruudut 522-532/473-474 tasossa 4. Etelästä. 23.8. AB.
20. Pohjois-etelä-kaistan ruudut 526,50-528/473-474 (oja) 4. tasossa. Lännestä. 23.8. AB.
21. Alue IV 3. kerroksen puolivälissä. Pohjoisesta. 23.8.
22. Alue V paalutettuna ennen turpeen poistoa. Lännestä. 26.8.
23. Itä-länsi-kaistan ruudut 513-514/485-487 tasossa 3. Lännestä. 26.8.
24. Ruudussa 506-507/479-480 kerroksesta 3 löytynyt naula KM 33582:8 *in situ* hiilikerroksessa. Etelästä. 26.8.
25. Alue V: ruudut 520,50-521,50/472-473 ja 520,50-524/474-475 sekä 521-522,50/475-476 tasossa 1. Idästä. 26.8.
26. Alue IV kivijalkoineen tasossa 4. Pohjoisesta. 26.8.
27. Alue IV kivijalkoineen tasossa 4. Idästä. 27.8.
28. Työkuva: aluetta V kaivavat (vasemmalta) Piritta Häkälä, Akuliina Aartolahti, Elina Saaranen ja Anna Väänänen. 27.8.
29. Työkuva: Antti Bilund piirtää alueen IV neljättä tasoa. 27.8.
30. Itä-länsi-kaistan ruutu 513-514/487-488 tasossa 1. Etelästä. 27.8.
31. Alue V: ruudut 520,50-521,50/472-473 ja 520,50-524/474-475 sekä 521-522,50/475-476 tasossa 3. Idästä. 27.8.
32. Työkuva: Piritta Häkälä kaivaa esille tulusrauta-alueelta V. 27.8.
33. Pohjois-etelä-kaistan ruudut 524-532/473-474 tasossa 5. Etelästä. 27.8.
34. Pohjois-etelä-kaistan ruudut 526-529/473-474 (oja) 5. tasossa. Lännestä. 27.8.
35. Pohjois-etelä-kaistan ruudut 524-526/473-474 tasossa 5. Vasemmalla hauta 77, oikealla numeroimattoman hautaläikän itäpää. Idästä. 27.8.
36. Itä-länsi-kaistan ruutu 513-514/487-488 tasossa 3. Etelästä. 27.8.
37. Haudat 70 ja 71 (etualalla) tasossa 5. Huomaa profiilin stratigrafia. Lännestä. 28.8.
38. Työkuva: aluetta V kaivetaan. Vasemmalta Juha Ruohonen, Akuliina Aartolahti ja Piritta Häkälä,

- taaempänä Anna Väänänen ja viho viimeisenä Antti Bilund. 28.8.
39. Pohjois–etelä-kaistan ojankohta esille puhdistettuine puujäänteineen 5. tasossa. Idästä. 28.8.
40. Työkuva: pohjois–etelä-kaistaa, mm. ojankohtaa puujäänteineen, kaivetaan. 28.8.
41. Itä–länsi-kaistan ruudut 513-514/485-488 tasossa 4. Lännessä. 28.8.
42. Alue V: laajennukset kohdissa 520,50-521/475-476 ja 522,50-523/475-476 tasossa 3. Etelästä. 28.8.
43. Hauta 70 pohjois–etelä-kaistan itäprofiilissa. Ylempi osa 5. ja alempi 6. tasossa. Lännessä. 29.8.
44. Hauta 71 pohjois–etelä-kaistan länsiprofiilissa. Ylempi osa 5. ja alempi 6. tasossa. Idästä. 29.8.
45. Alue V tasossa 4. Itäkaakosta. 29.8.
46. Alueen V keskiosan hautaläikkiä 4. tasossa. Keskellä hauta 75. Etelästä. 29.8.
47. Työkuva: Anna Väänänen kaivaa Kappelinmäkeä kiertävään ojaan liittyvää puujäännöstä. 29.8.
48. Hauta 69 ja sen itäpuolella näkyneet tulenpidon jäljet 4. kerroksen puolivälissä. Lännessä. 29.8.
49. Itä–länsi-kaistan ruudut 513-514/492-496 tasossa 1. Lännessä. 30.8.
50. Työkuva: Jatuli ry:n jäseniä kaivamassa itä–länsi-kaistaa. 30.8.
51. Alue V tasossa 5. Itäkaakosta. 30.8.
52. Alue V: ruudut 520,50-521,50/472-473 ja 520,50-522/473-476 tasossa 5. Idästä. 30.8.
53. Alue V: ruudut 522-524,50/473-474 ja 522-524/474-475 ja 521,50-523/475-476 tasossa 5. Lännessä. 30.8.
54. Alue V: ruudut 520,50-521,50/472-473 ja 520,50-522/473-475,50 tasossa 5. Lännessä. 30.8.
55. Pohjois–etelä-kaistan ojankohdan puujäännöksi kokonaan esille puhdistettuna. Etelästä. 2.9.
56. Itä–länsi-kaistan ruudut 513-514/485-488 tasossa 5. Lännessä. 2.9.
57. Itä–länsi-kaistan ruudut 513-514/492-496 tasossa 3. Lännessä. 2.9.
58. Pohjois–etelä-kaistan ruudut 528-532/473-474 tasossa 6. Pohjoisesta. 3.9.
59. Haudat 73 ja 74 (vasemmalla) 45 cm:n syvyydessä. Lännessä. 3.9.
60. Alue V: hautaläikkien stratigrafiaa ruuduissa 522-523/474-476 n. 45 cm:n syvyydessä. Etualalla hauta 74. Etelästä. 3.9.
61. Alue V: hautaläikkien stratigrafiaa kohdassa 520,50-521,50/472-473,50 tasossa 6. Lännessä. 3.9.
62. Itä–länsi-kaistan ruudut 513-514/492-496 tasossa 4. Lännessä. 3.9.
63. Hauta 77 (etualalla) 75-80 cm:n syvyydessä ja hauta 72 n. 55 cm:n syvyydessä. Pohjoisesta. 4.9.
64. Alue V: rautaesine KM 33582:42 *in situ* ruudussa 520,50-521/472-473 n. 65 cm:n syvyydessä. Etelästä. 4.9.
65. Hauta 76: orgaanisia jäänteitä hautaläikän itäpäässä n. 60 cm:n syvyydessä. Etelästä. 4.9.
66. Itä–länsi-kaistan ruudut 513-514/492-496 tasossa 5. Lännessä. 4.9.
67. Hauta 73 (etualalla, hautauksen tasossa) ja hauta 74 noin 70 cm:n syvyydessä. Etelästä. 5.9.
68. Itä–länsi-kaistan ojankohta esiin puhdistettuine puujäänteineen n. 30 cm:n syvyydessä. Etelästä. 5.9.
69. Itä–länsi-kaistan ruudut 513-514/492-496 tasossa 6. Lännessä. 5.9.
70. Pohjois–etelä-kaistan itäprofiili kohdassa 526,50-528/474. Lännessä. 5.9.
71. Pohjois–etelä-kaistan itäprofiili kohdassa 528-529,50/474. Lännessä. 5.9.
72. Pohjois–etelä-kaistan länsiprofiili kohdassa 526,50-528/473. Idästä. 5.9.
73. Hauta 74 hautauksen tasossa. 5.9.
74. Itä–länsi-kaistan eteläprofiili kohdassa 513/492,50-494. Pohjoisesta. 5.9.
75. Itä–länsi-kaistan pohjoisprofiili kohdassa 514/492,50-494. Etelästä. 5.9.
76. Hauta 75 hautauksen tasossa. Itäkaakosta. 5.9.
77. Hauta 69 n. 90 cm:n syvyydessä. Idästä. 5.9.
78. Työkuva: kesän viimeisiä ruumishautoja kaivetaan. Etualalla Anna Väänänen ja hauta 76. 6.9.
79. Hauta 78 hautauksen tasossa. Idästä. 6.9.
80. Hauta 76 hautauksen tasossa. Idästä. 6.9.
81. Haudat 75, 76, ja 79 hautauksen tasossa. Itäkaakosta. 6.9.
82. Hauta 79 hautauksen tasossa. Idästä. 6.9.
83. Työkuva: Antti Bilund piirtää hautaa 79. 6.9.

Lappeenranta Kauskila Kappelinmäki 2002

Luettelo kaivauksella kuvatuista mustavalkonegatiiveista Etelä-Karjalan museon arkistossa
Kuvannut Ville Laakso, paitsi AB-tunnuksella merkityt Antti Bilund.

EKM 1667:

1. Alue IV: ruudut 507-508/478-480 paalutettuina ennen turpeen poistoa. Lännessä. 19.8.
2. Pohjois–etelä-suuntaisen koekaistan ruudut 522-532/473-474 paalutettuina ennen turpeen poistoa. Etelästä. 19.8.
3. Alue IV: ruudut 507-508/478-480 tasossa 1. Lännessä. 19.8.
4. Pohjois–etelä-kaistan ruudut 522-532/473-474 tasossa 1. Etelästä. 20.8.
5. Alue IV: ruutu 507-508/480-481 tasossa 1. Idästä. 20.8.
6. Pohjois–etelä-kaistan ruuduissa 522-524/473-474 tasossa 2 näkyneet kivet. Idästä. 20.8.
7. Alue IV: ruudut 506-507/478-481 paalutettuina ennen turpeen poistoa. Lännessä. 20.8.
8. Alue IV: ruudut 506-507/478-481 tasossa 1. Lännessä. 21.8.
9. Itä–länsi-suuntaisen koekaistan ruudut 513-514/485-487 ennen turpeen poistoa. Lännessä. 21.8.
10. Pohjois–etelä-kaistan ruudut 522-532/473-474 tasossa 3. Etelästä. 21.8.
11. Kivijalan kaakkoisnurkasta löytynyt raha KM 33582:5 *in situ* (kuvan keskellä). Lännessä. 21.8.
12. Kivijalan kaakkoisnurkasta löytynyt raha KM 33582:5 *in situ* (lähempää kuin edellisessä). Etelästä. 21.8.
13. Alue IV: etualalla hiiltynyttä puuta 2. kerroksessa ruudussa 506-507/478-479. Idästä. 21.8.
14. Työkuva: Antti Bilund ottaa talteen rahan yhteydessä ollutta orgaanista jäännöstä. 21.8.
15. Alue IV tasossa 3. Pohjoisesta. 22.8.
16. Työkuva: Pohjois–etelä-suuntaista kaistaa kaivetaan. Etualalla Säde Rantanen. 22.8.
17. Itä–länsi-suuntaisen koekaistan ruudut 513-514/485-487 tasossa 1. Lännessä. 22.8.
18. Työkuva: Antti Bilund piirtää alueen IV kivijalkaa. 22.8.
19. Alue IV: ruudusta 507-508/478-479 kerroksesta 3 löytynyt raha KM 33582:21 *in situ* (oikealla ylhäällä). Vasemmalla kirkon kivijalkaa eteläseinän kohdalla. Idästä. 22.8.
20. Pohjois–etelä-kaistan ruudut 522-532/473-474 tasossa 4. Etelästä. 23.8. AB.
21. Pohjois–etelä-kaistan ruudut 526,50-528/473-474 (oja) 4. tasossa. Lännessä. 23.8. AB.
22. Alue IV 3. kerroksen puolivälissä. Pohjoisesta. 23.8.
23. Alue V paalutettuna ennen turpeen poistoa. Lännessä. 26.8.
24. Itä–länsi-kaistan ruudut 513-514/485-487 tasossa 3. Lännessä. 26.8.
25. Ruudussa 506-507/479-480 kerroksesta 3 löytynyt naula KM 33582:8 *in situ* hiilikerroksessa. Etelästä. 26.8.
26. Alue V: ruudut 520,50-521,50/472-473 ja 520,50-524/474-475 sekä 521-522,50/475-476 tasossa 1. Idästä. 26.8.
27. Alue IV kivijalkoineen tasossa 4. Pohjoisesta. 26.8.
28. Alue IV kivijalkoineen tasossa 4. Idästä. 27.8.
29. Työkuva: aluetta V kaivavat (vasemmalta) Piritta Häkälä, Akuliina Aartolahti, Elina Saaranen ja Anna Väänänen. 27.8.
30. Työkuva: Antti Bilund piirtää alueen IV neljättä tasoa. 27.8.
31. Työkuva: Pirkko Ikävalko (vas.) ja Säde Rantanen kaivavat koekaistassa ojankohtaa. 27.8.
32. Työkuva: Piritta Häkälä seuloo. 27.8.
33. Itä–länsi-kaistan ruutu 513-514/487-488 tasossa 1. Etelästä. 27.8.
34. Alue V: ruudut 520,50-521,50/472-473 ja 520,50-524/474-475 sekä 521-522,50/475-476 tasossa 3. Idästä. 27.8.
35. Työkuva: Piritta Häkälä kaivaa esille tulusrautaa alueelta V. 27.8.
36. Pohjois–etelä-kaistan ruudut 524-532/473-474 tasossa 5. Etelästä. 27.8.
37. Pohjois–etelä-kaistan ruudut 526-529/473-474 (oja) 5. tasossa. Lännessä. 27.8.
38. Pohjois–etelä-kaistan ruudut 524-526/473-474 tasossa 5. Vasemmalla hauta 77, oikealla numeroimattoman hautaläikän itäpää. Idästä. 27.8.

39. Itä-länsi-kaistan ruutu 513-514/487-488 tasossa 3. Etelästä. 27.8.
40. Haudat 70 ja 71 (etualalla) tasossa 5. Lännestä. 28.8.
41. Työkuva: aluetta V kaivetaan. Vasemmalta Juha Ruohonen, Akuliina Aartolahti ja Piritta Häkälä, taaempänä Anna Väänänen ja viho viimeisenä Antti Bilund. 28.8.
42. Pohjois-etelä-kaistan ojankohta esille puhdistettuine puujäänteineen 5. tasossa. Idästä. 28.8.
43. Työkuva: pohjois-etelä-kaistaa, mm. ojankohtaa puujäänteineen, kaivetaan. 28.8.
44. Itä-länsi-kaistan ruudut 513-514/485-488 tasossa 4. Lännestä. 28.8.
45. Alue V: laajennukset kohdissa 520,50-521/475-476 ja 522,50-523/475-476 tasossa 3. Etelästä. 28.8.
46. Hauta 70 pohjois-etelä-kaistan itäprofiilissa. Ylempi osa 5. ja alempi 6. tasossa. Lännestä. 29.8.
47. Hauta 71 pohjois-etelä-kaistan länsiprofiilissa. Ylempi osa 5. ja alempi 6. tasossa. Idästä. 29.8.
48. Alue V tasossa 4. Itäkaakosta. 29.8.
49. Alueen V keskiosan hautaläikkiä 4. tasossa. Keskellä hauta 75. Etelästä. 29.8.
50. Työkuva: Anna Väänänen kaivaa Kappelinmäkeä kiertävään ojaan liittyvää puujäännöstä. 29.8.
51. Hauta 69 ja sen itäpuolella näkyneet tulenpidon jäljet 4. kerroksen puolivälissä. Lännestä. 29.8.
52. Itä-länsi-kaistan ruudut 513-514/492-496 tasossa 1. Lännestä. 30.8.
53. Työkuva: Jatuli ry:n jäseniä kaivamassa itä-länsi-kaistaa. 30.8.
54. Työkuva: Akuliina Aartolahti ja Antti Bilund puhdistavat alueen V tasoa 5 piirtämistä varten. 30.8.
55. Alue V tasossa 5. Itäkaakosta. 30.8.
56. Alue V: ruudut 520,50-521,50/472-473 ja 520,50-522/473-476 tasossa 5. Idästä. 30.8.
57. Alue V: ruudut 522-524,50/473-474 ja 522-524/474-475 ja 521,50-523/475-476 tasossa 5. Lännestä. 30.8.
58. Alue V: ruudut 520,50-521,50/472-473 ja 520,50-522/473-475,50 tasossa 5. Lännestä. 30.8.
59. Pohjois-etelä-kaistan ojankohdan puujäännökokonaan esille puhdistettuna. Etelästä. 2.9.
60. Itä-länsi-kaistan ruudut 513-514/485-488 tasossa 5. Lännestä. 2.9.
61. Itä-länsi-kaistan ruudut 513-514/492-496 tasossa 3. Lännestä. 2.9.
62. Pohjois-etelä-kaistan ruudut 528-532/473-474 tasossa 6. Pohjoisesta. 3.9.
63. Haudat 73 ja 74 (vasemmalla) 45 cm:n syvyydessä. Lännestä. 3.9.
64. Alue V: hautaläikkien stratigrafiaa ruuduissa 522-523/474-476 n. 45 cm:n syvyydessä. Etualalla hauta 74. Etelästä. 3.9.
65. Alue V: hautaläikkien stratigrafiaa kohdassa 520,50-521,50/472-473,50 tasossa 6. Lännestä. 3.9.
66. Itä-länsi-kaistan ruudut 513-514/492-496 tasossa 4. Lännestä. 3.9.
67. Hauta 77 (etualalla) 75-80 cm:n syvyydessä ja hauta 72 n. 55 cm:n syvyydessä. Pohjoisesta. 4.9.
68. Työkuva: Piritta Häkälä kaivaa hautaa 79. 4.9.
69. Alue V: rautaesine KM 33582:42 *in situ* ruudussa 520,50-521/472-473 n. 65 cm:n syvyydessä. Etelästä. 4.9.
70. Kaivausryhmää keskiaikaisen kirkon kivijalan äärellä. Vasemmalta Piritta Häkälä, Anna Väänänen, Akuliina Aartolahti, Antti Bilund, Ville Laakso ja Elina Saaranen. 4.9.
71. Hauta 76: orgaanisia jäänteitä hautaläikän itäpäässä n. 60 cm:n syvyydessä. Etelästä. 4.9.
72. Itä-länsi-kaistan ruudut 513-514/492-496 tasossa 5. Lännestä. 4.9.
73. Työkuva: Jatuli ry:n jäseniä kaivamassa itä-länsi-kaistaa. 5.9.
74. Hauta 73 (etualalla, hautauksen tasossa) ja hauta 74 noin 70 cm:n syvyydessä. Etelästä. 5.9.
75. Itä-länsi-kaistan ojankohta esiin puhdistettuine puujäänteineen n. 30 cm:n syvyydessä. Etelästä. 5.9.
76. Itä-länsi-kaistan ruudut 513-514/492-496 tasossa 6. Lännestä. 5.9.
77. Pohjois-etelä-kaistan itäprofiili kohdassa 526,50-528/474. Lännestä. 5.9.
78. Pohjois-etelä-kaistan itäprofiili kohdassa 528-529,50/474. Lännestä. 5.9.
79. Pohjois-etelä-kaistan länsiprofiili kohdassa 526,50-528/473. Idästä. 5.9.
80. Hauta 74 hautauksen tasossa. 5.9.
81. Itä-länsi-kaistan eteläprofiili kohdassa 513/492,50-494. Pohjoisesta. 5.9.
82. Itä-länsi-kaistan pohjoisprofiili kohdassa 514/492,50-494. Etelästä. 5.9.
83. Hauta 75 hautauksen tasossa. Itäkaakosta. 5.9.

84. Hauta 69 n. 90 cm:n syvyydessä. Idästä. 5.9.
85. Työkuva: kesän viimeisiä ruumishautoja kaivetaan. Etualalla Anna Väänänen ja hauta 76. 6.9.
86. Hauta 78 hautauksen tasossa (tummempi kuva). Idästä. 6.9.
87. Hauta 76 hautauksen tasossa. Idästä. 6.9.
88. Haudat 75, 76, ja 79 hautauksen tasossa. Itäkaakosta. 6.9.
89. Hauta 79 hautauksen tasossa. Idästä. 6.9.
90. Hauta 78 hautauksen tasossa (vaaleampi kuva). Idästä. 6.9.
91. Työkuva: Antti Bilund piirtää hautaa 79. 6.9.
92. Työkuva: Anna Väänänen kaivaa hautaa 76 ja Elina Saaranen (vas.) avustaa. 6.9.

LAPPEENRANTA

Kauskila

Kappelinmäki

Ville Laakso 2002

Yleiskartta

Mittakaava 1:500

Piirtänyt Antti Bilund

Koordinaatit ovat kaivauksen koordinaatistossa,
x kasvaa pohjoiseen ja y itään.

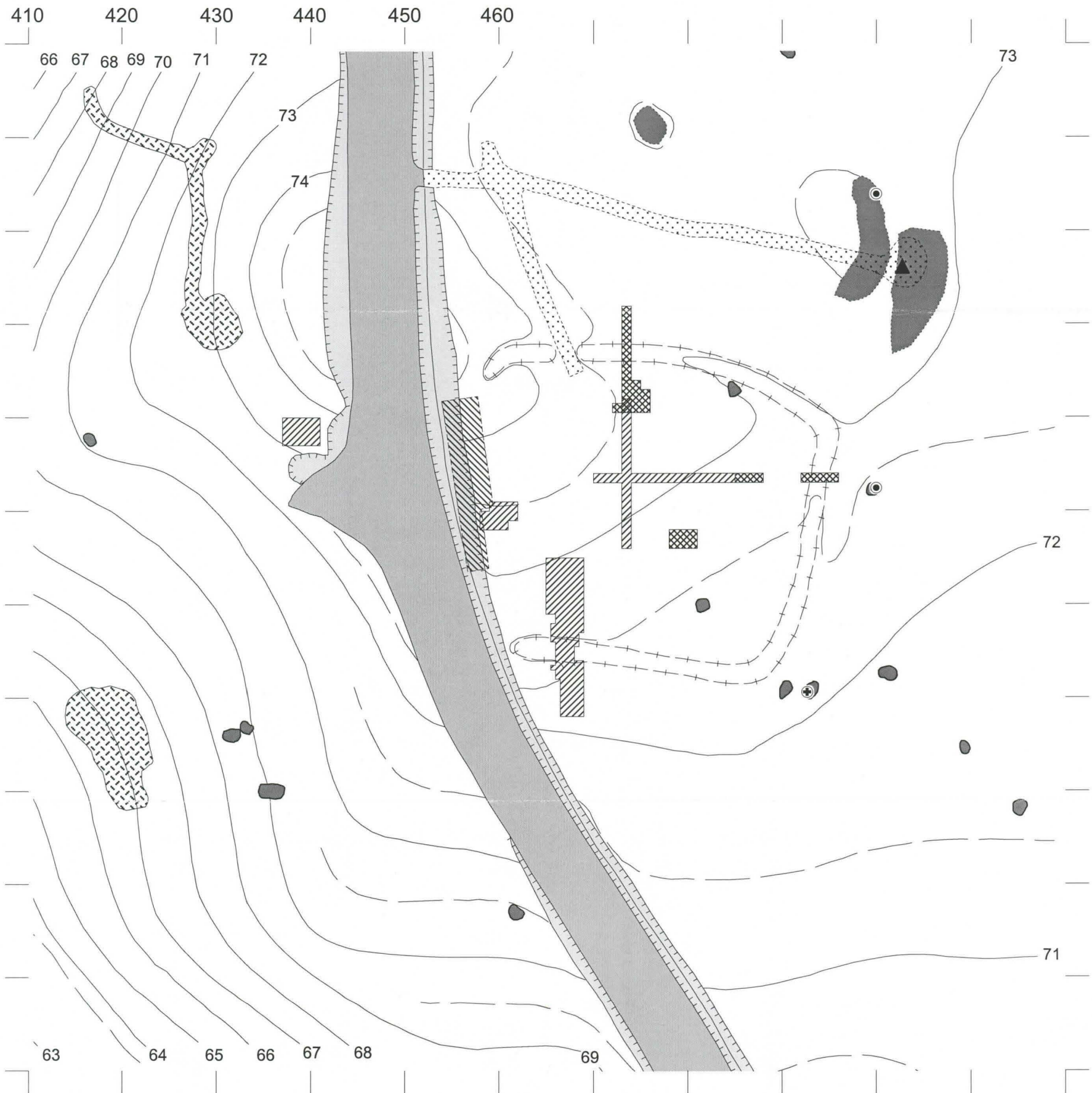
Absoluuttiset korkeudet on määritetty käyttäen
korkeuskiintopistelle korkeutta 72,89 m mpy.

N

50 m

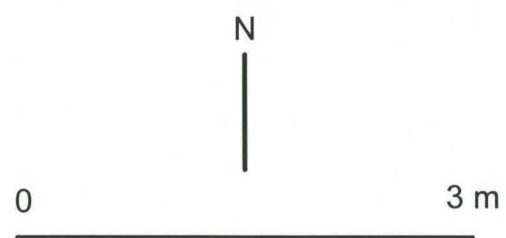
0

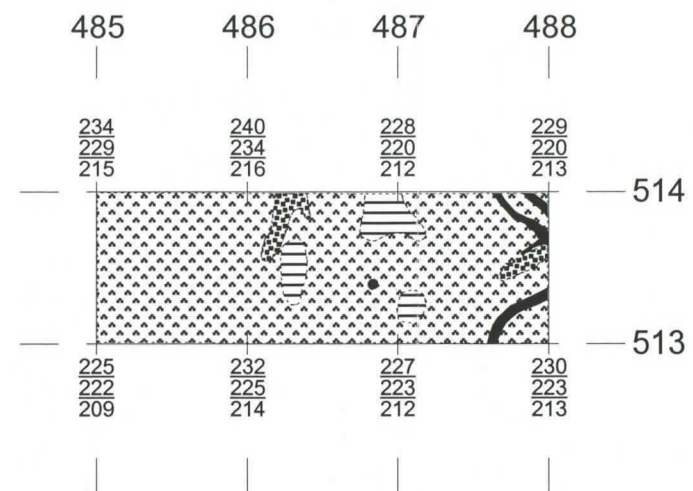

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2002

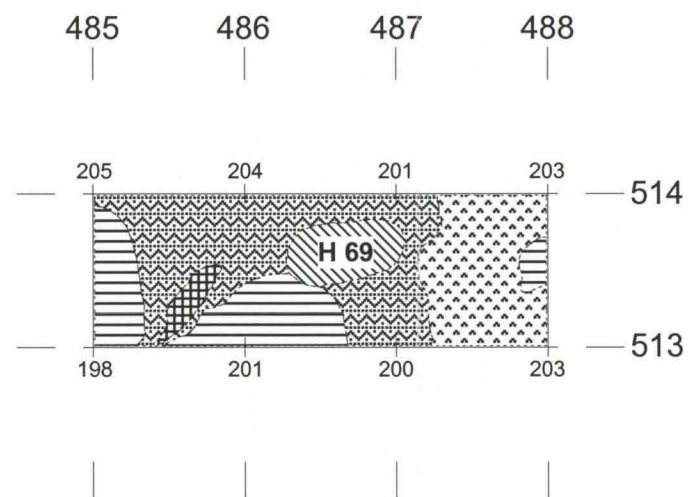
Länsi-itä-suuntainen koekaista
Ruudut 513-514/485-488
Mittakaava 1:50
Kiintopiste 248 = 72,89 m mpy
Piirtänyt A. Bilund

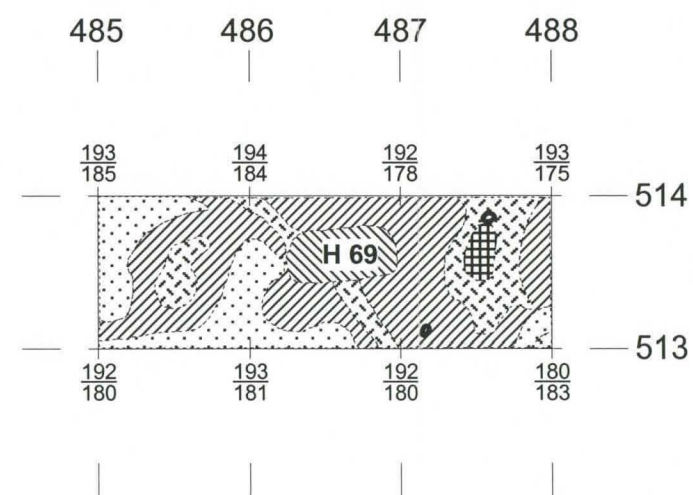
Taso 3 ja korkeusluvut ylemmistä tasoista (pinta / 1. taso / 3. taso)

Taso 4

Taso 5 ja korkeusluvut tasosta 6 (5. taso / 6. taso)

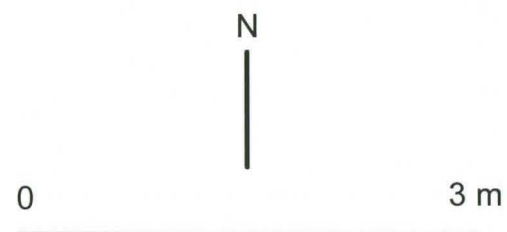

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2002

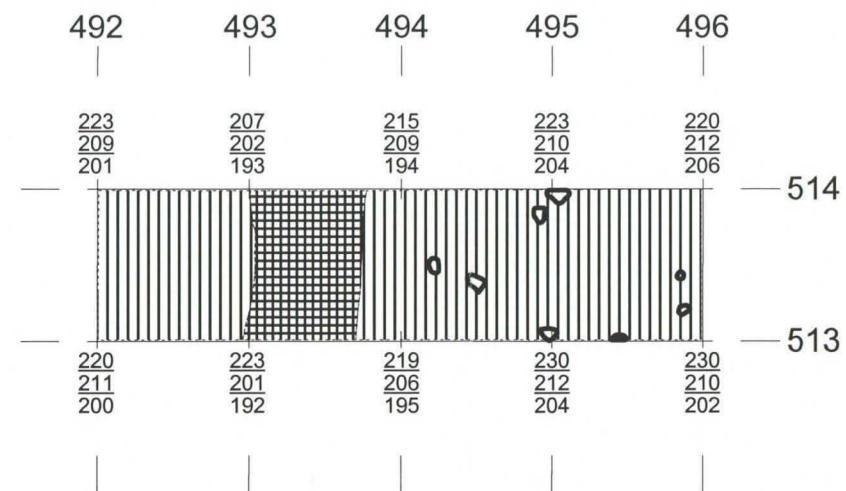
Länsi-itä-suuntainen koekaista
Ruudut 513-514/492-496
Mittakaava 1:50
Kiintopiste 248 = 72,89 m mpy
Piirtänyt A. Bilund

Poistettujen kivien pohjaluvut on merkitty
kursiivilla pinalukujen alle.

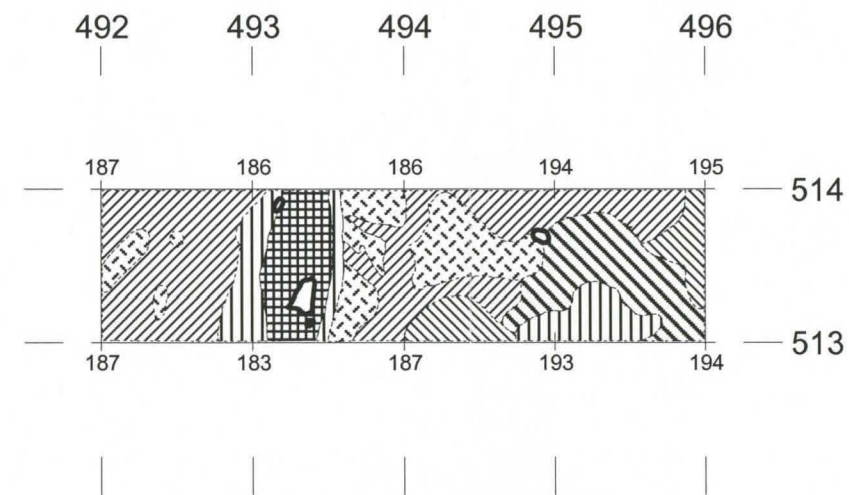
	kivi
	hiilen- ja noensekainen hiekka
	harmaa hiekkamaa
	kirjava harmaanruskea hiekkamaa
	sorasekainen kirjava harmaa hiekkamaa
	vaaleanharmaa (palanut) hiekka
	punertava (palanut ?) hiekka
	kellertävä hiekka

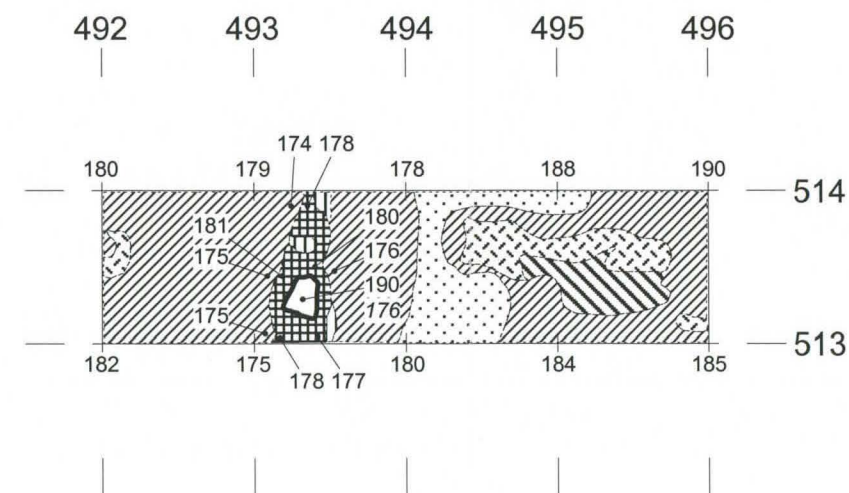
Taso 3 ja
korkeusluvut
ylemmistä
tasoista
(pinta /
1. taso /
3. taso)

Taso 4

Taso 5

LAPPEENRANTA

Kauskila

Kappelinmäki

Ville Laakso 2002

Alue IV

Tasot 3 ja 4 sekä korkeusluvut ylemmistä tasoista

Mittakaava 1:50

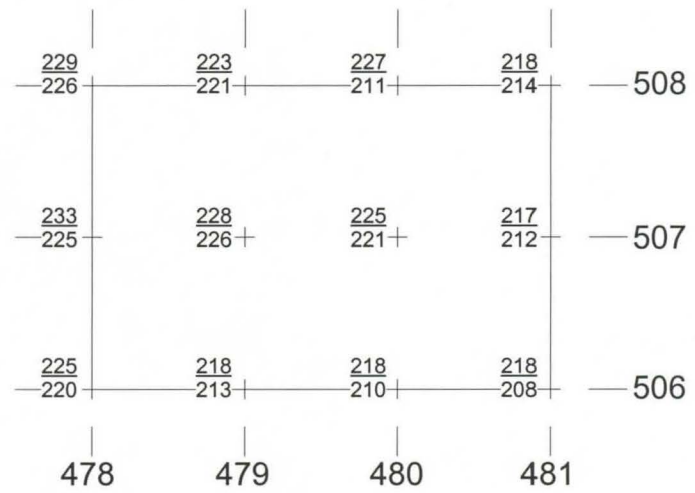
Kiintopiste 248 = 72,89 m mpy

Piirtänyt A. Bilund

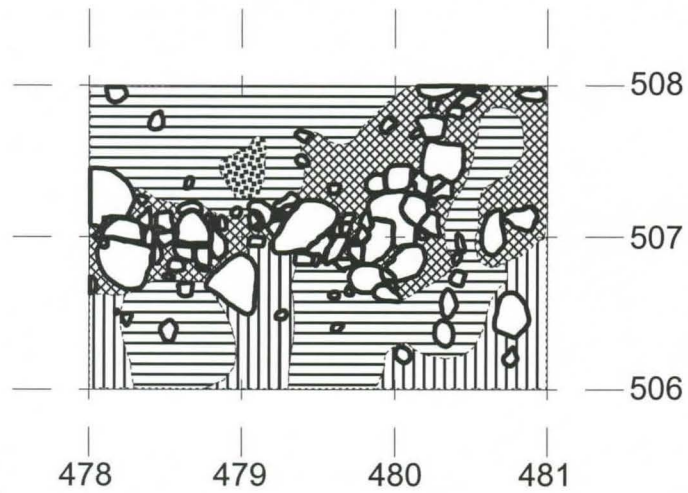
Poistettujen kivien pohjaluvut on merkitty kursivilla pinalukujen alle.

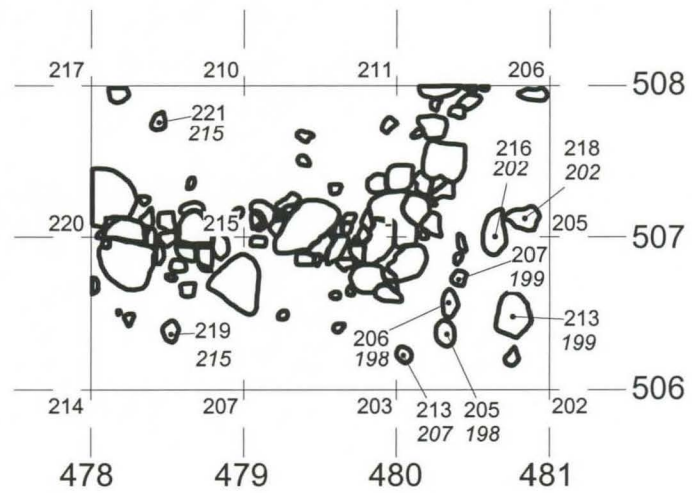
Korkeusluvut: maan pinta / taso 1

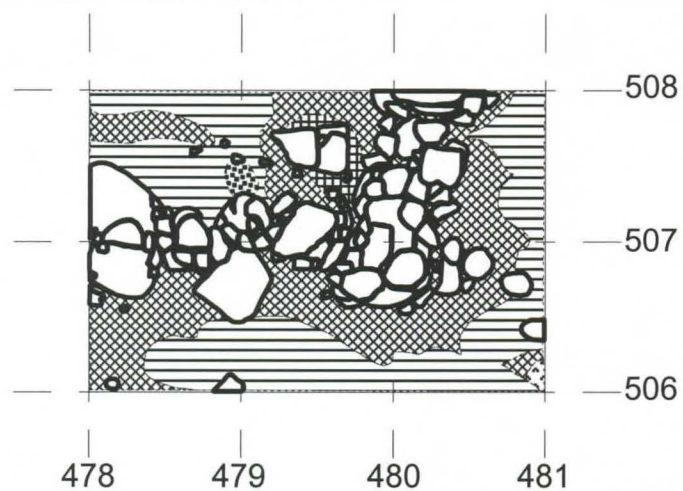
Taso 3

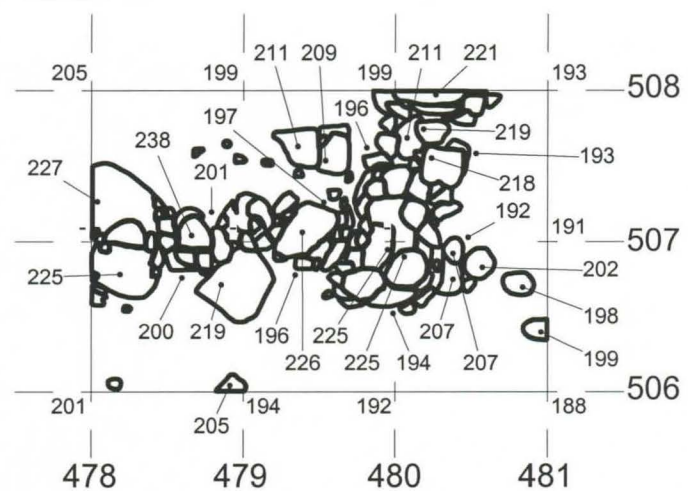
Korkeusluvut

Taso 4

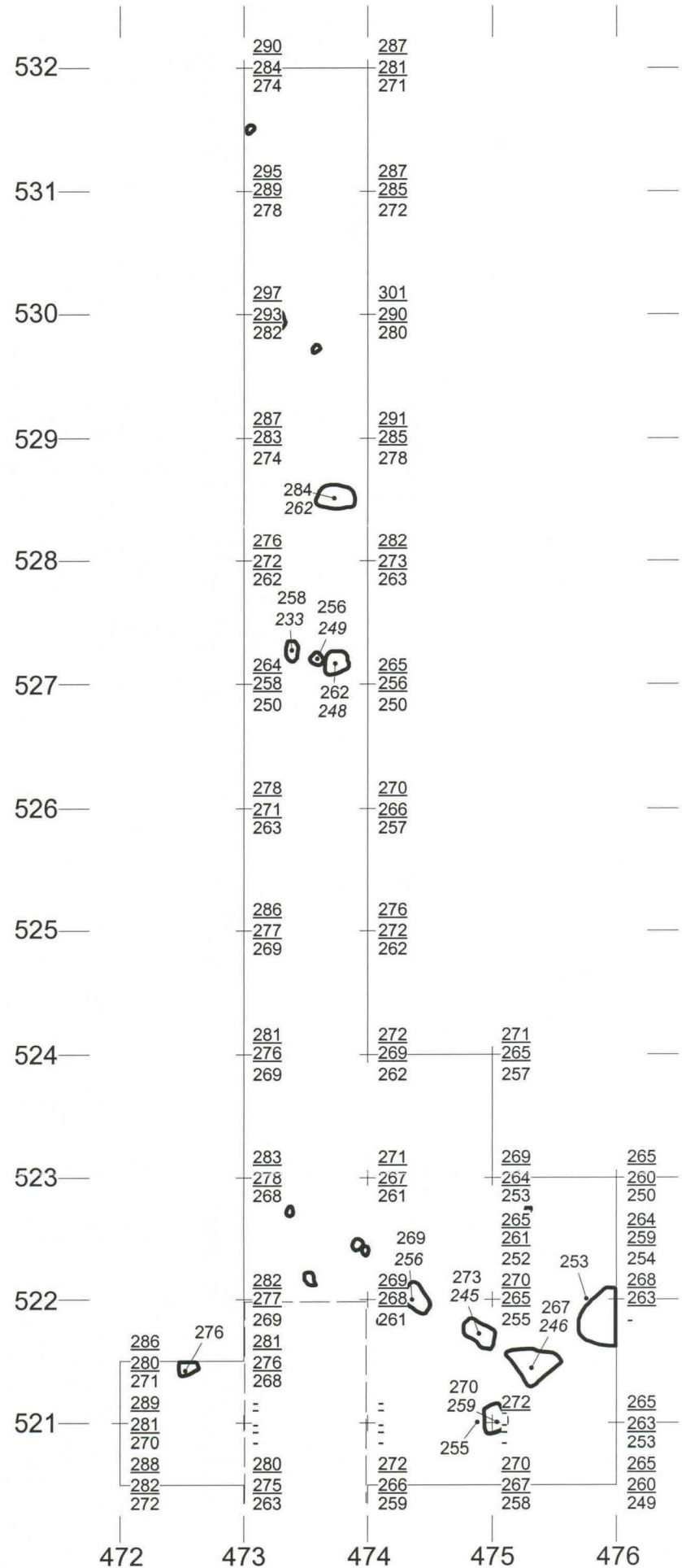
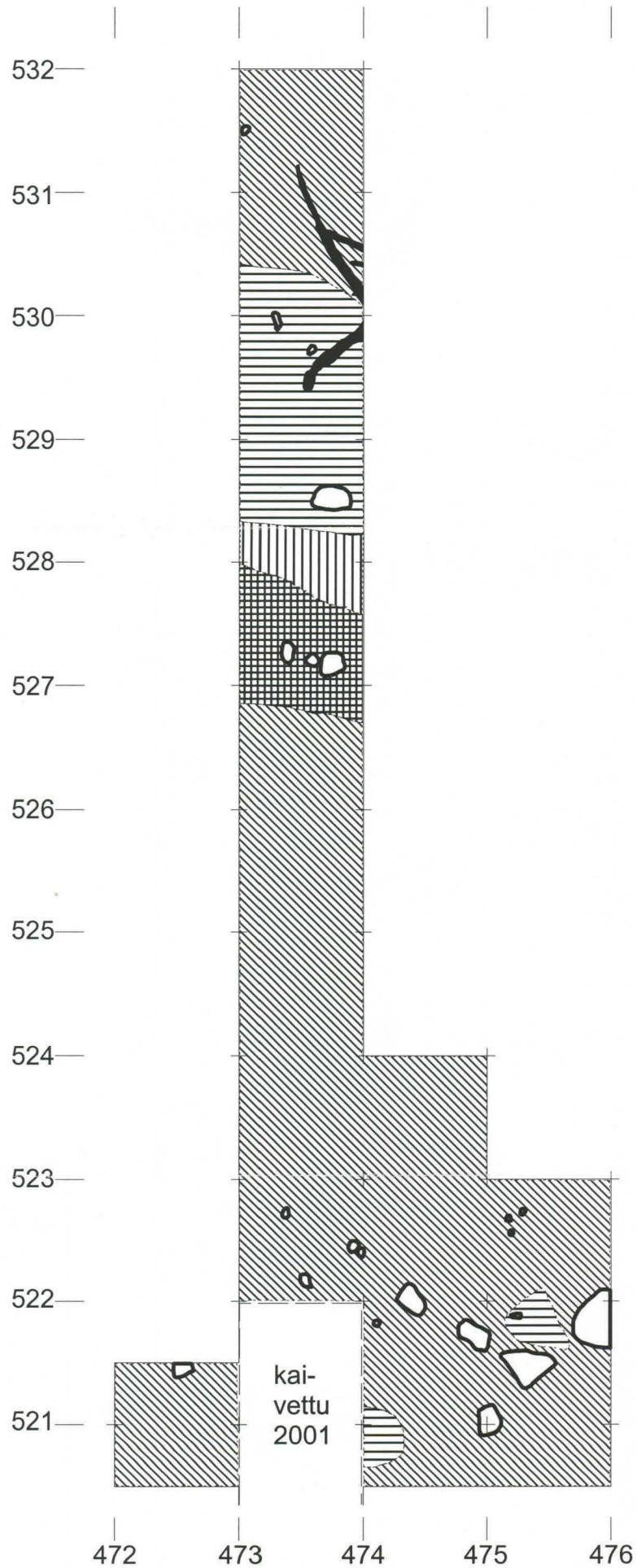
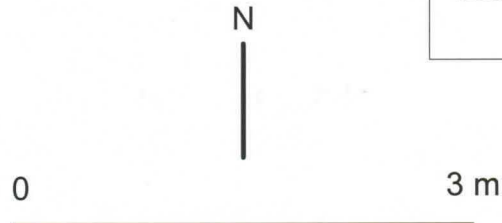
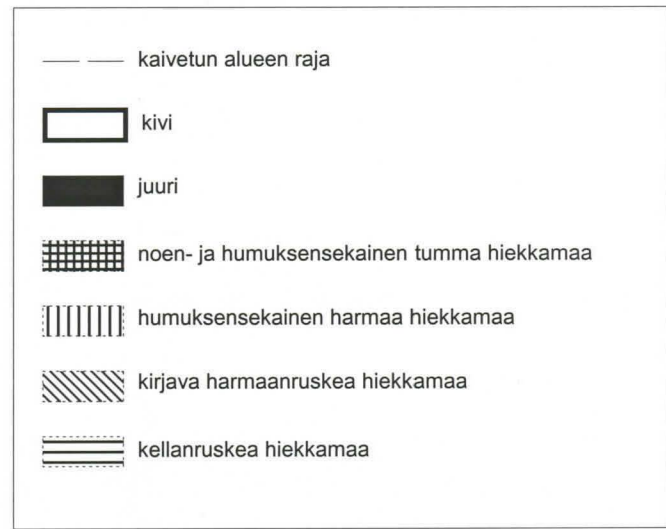
Korkeusluvut

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2002

Alue V ja pohjois-etelä-suuntainen
koekaista, ruudut 524-532/473-474
Taso 3 ja korkeusluvut ylemmistä tasoista
Mittakaava 1:50
Kiintopiste 248 = 72,89 m mpy
Piirtänyt A. Bilund

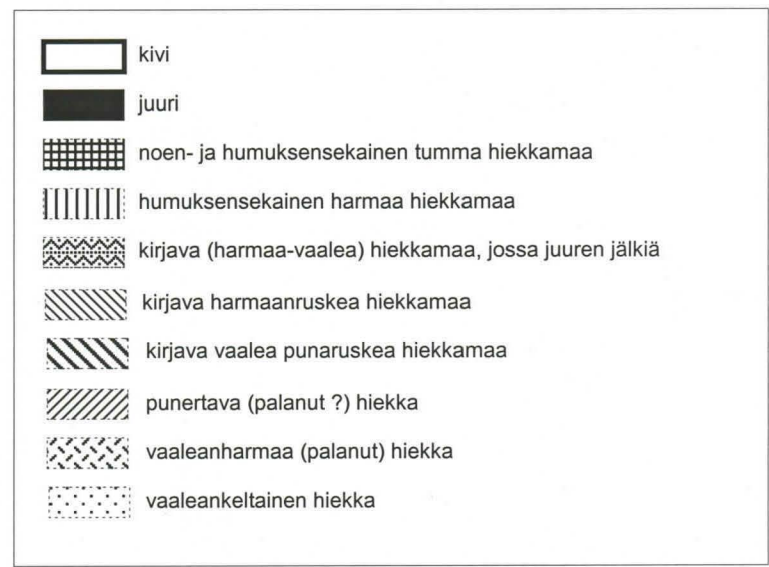
Tasojen korkeusluvut: maan pinta/
1. taso/3. taso.
Poistettujen kivien pohjaluvut on merkitty
kursiivilla pinalukujen alle.

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2002

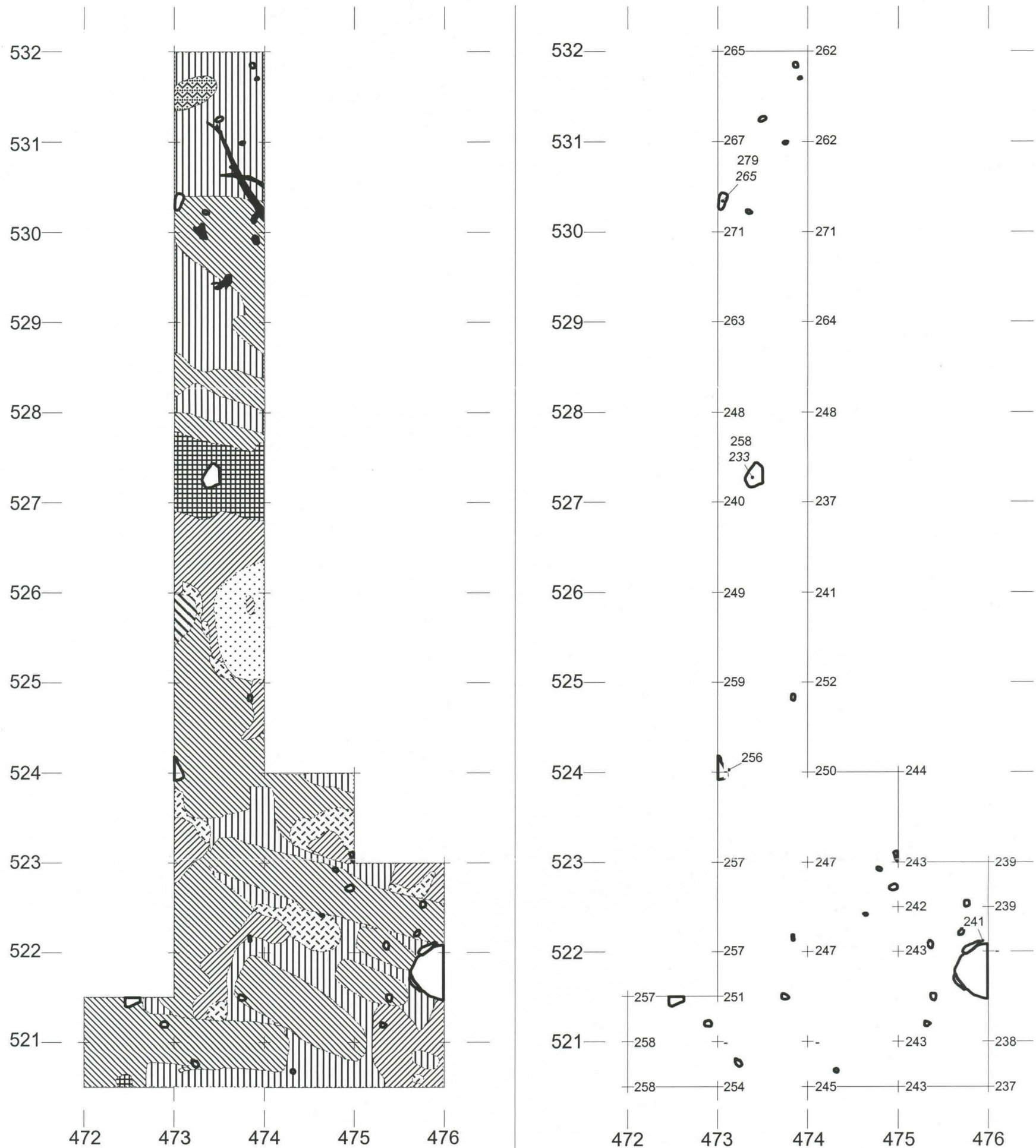
Alue V ja pohjois-etelä-suuntainen
koekaista, ruudut 524-532/473-474
Taso 4
Mittakaava 1:50
Kiintopiste 248 = 72,89 m mpy
Piirtänyt A. Bilund

Poistettujen kivien pohjaluvut on merkitty
kursiivilla pintalukujen alle.

N

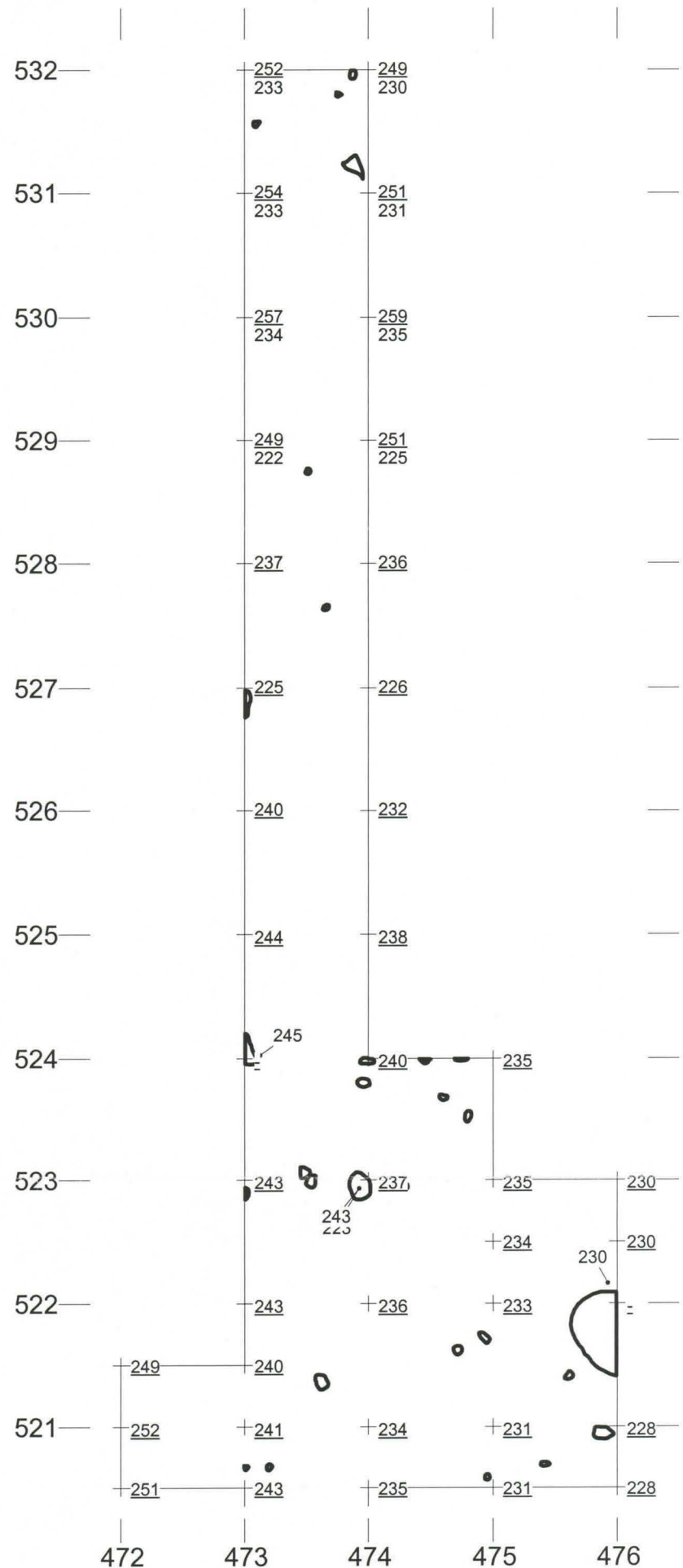
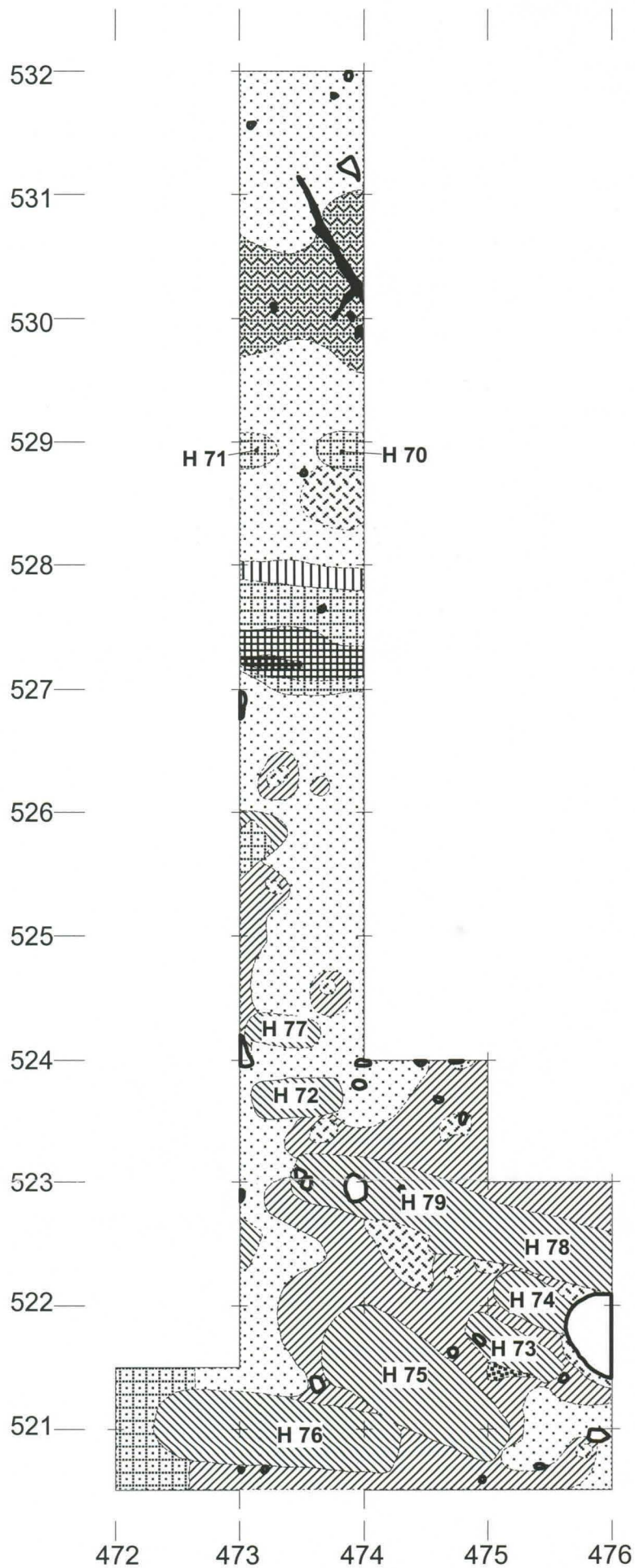
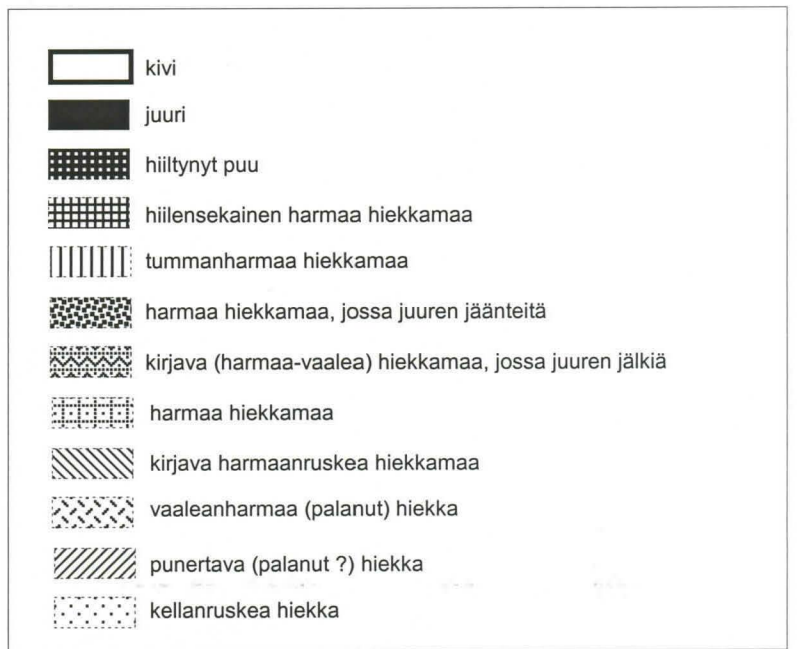
0 3 m

LAPPEENRANTA
 Kauskila
 Kappelinmäki
 Ville Laakso 2002

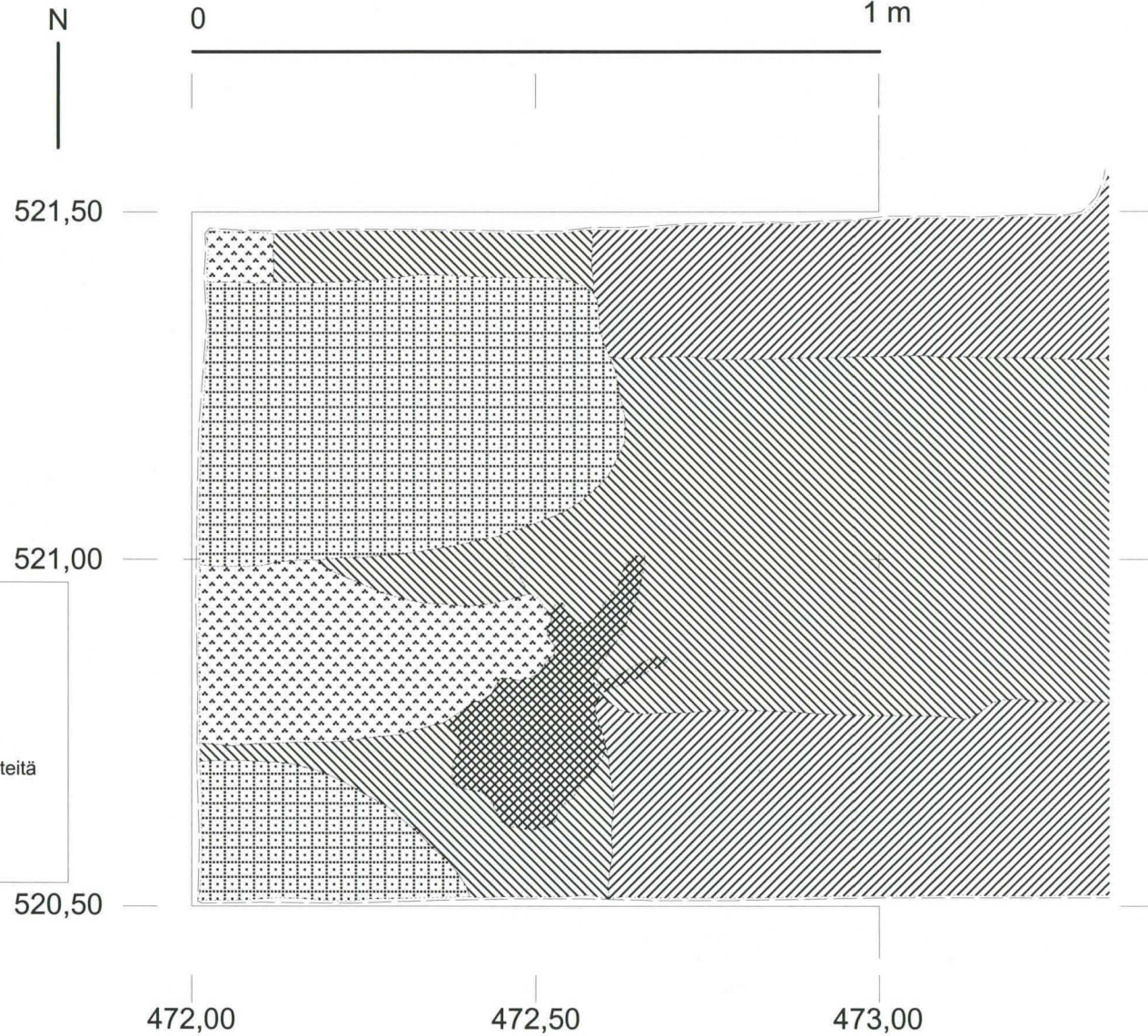
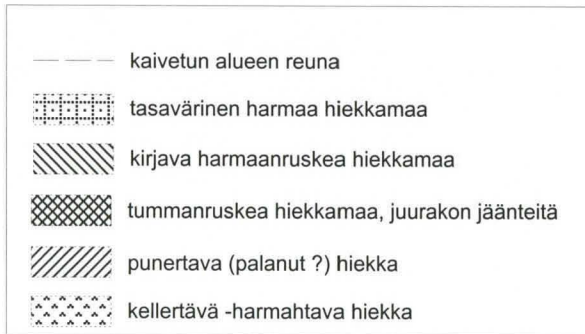
Alue V ja pohjois-etelä-suuntainen
 koekaista, ruudut 524-532/473-474
 Taso 5 ja korkeusluvut tasosta 7
 Mittakaava 1:50
 Kiintopiste 248 = 72,89 m mpy
 Piirtänyt A. Bilund

Tasojen korkeusluvut: 5. taso/7. taso.
 Poistettujen kivien pohjaluvut on merkitty
 kursivilla pinalukujen alle.

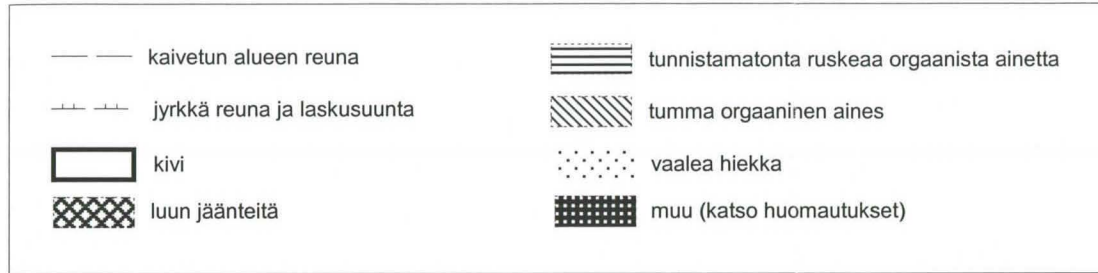
LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2002

Alue V
Ruudut 520,50-521,50/
472,00-473,30
Taso 6
Mittakaava 1:10
Kiintopiste 248 = 72,89 m mpy
Piirtänyt A. Bilund

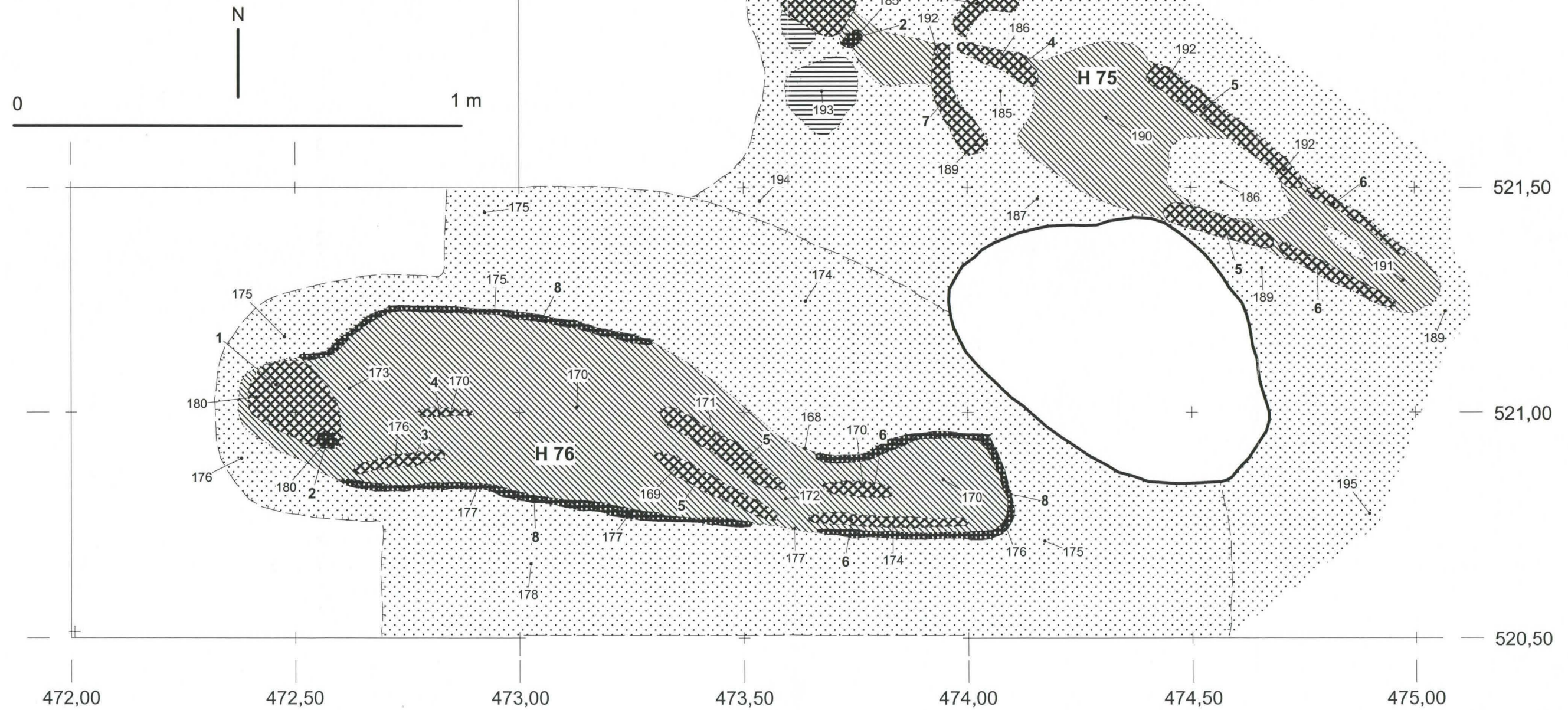

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2002

Alue V
Haudat 75 ja 76
Mittakaava 1:10
Kiintopiste 248 = 72,89 m mpy
Piirtänyt V. Laakso
Puhtaaksi piirtänyt A. Bilund

Numero	Huomautus
1	kallon jäännökset
2	hampaita irrallaan
3	olkavarren jäännöksiä
4	selkärangan jäännöksiä
5	reisiluun jäännöksiä
6	sääriluun jäännöksiä
7	käden luiden jäännöksiä
8	hautakuopan reunaa myötäilevä tumma raita

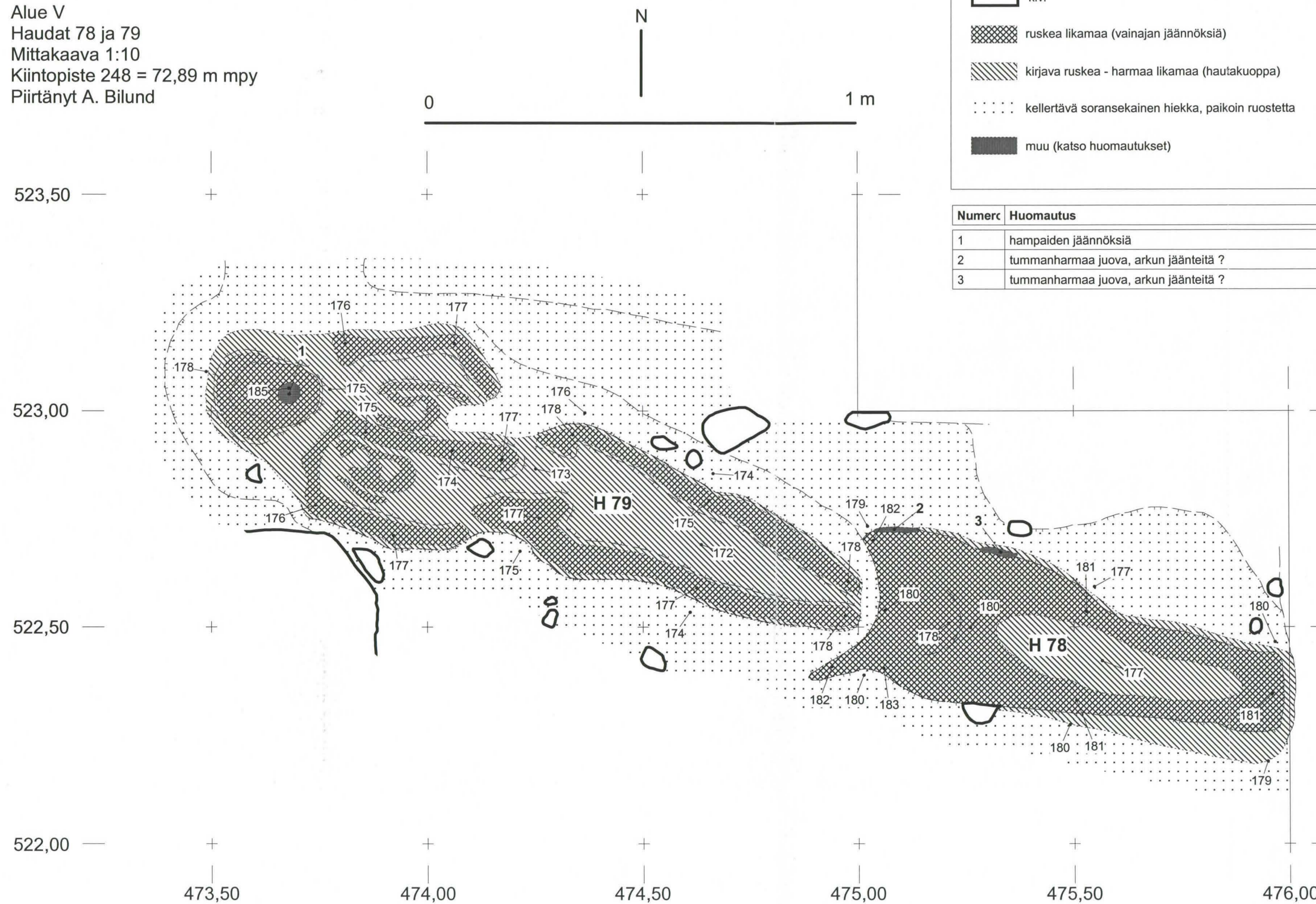

LAPPEENRANTA
 Kauskila
 Kappelinmäki
 Ville Laakso 2002

Alue V
 Haudat 78 ja 79
 Mittakaava 1:10
 Kiintopiste 248 = 72,89 m mpy
 Piirtänyt A. Bilund

— — — kaivetun alueen reuna
 - - - - - jyrkkä reuna ja laskusuunta
 [ ] kivi
 [ ] ruskea likamaa (vainajan jäännöksiä)
 [ ] kirjava ruskea - harmaa likamaa (hautakuoppa)
 [ ] kellertävä soransekainen hiekka, paikoin ruostetta
 [ ] muu (katso huomautukset)

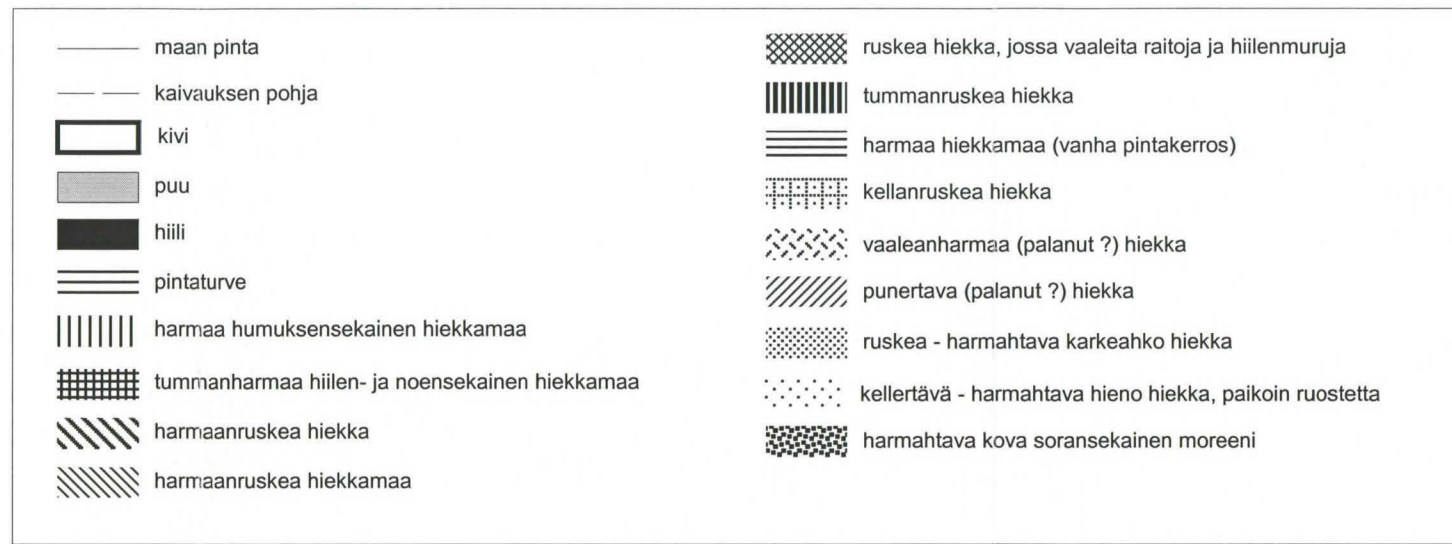
Numerc	Huomautus
1	hampaiden jäännöksiä
2	tummanharmaa juova, arkun jäänteitä ?
3	tummanharmaa juova, arkun jäänteitä ?

LAPPEENRANTA
Kauskila
Kappelinmäki
Ville Laakso 2002

Pohjois-etelä-suuntainen koekaista
Itäprofiili, x = 526,00-529,20, y = 474,00
Mittakaava 1:10
Kiintopiste 248 = 72,89 m mpy
Piirtänyt A. Bilund

numero	huomautus
1	hauta 70
2	juuren jäänteitä
3	keltainen hiekkatäplä
4	keltainen hiekkatäplä
5	kerrosten raja epäselvä
6	ruosteista hiekkää

0 1 m

